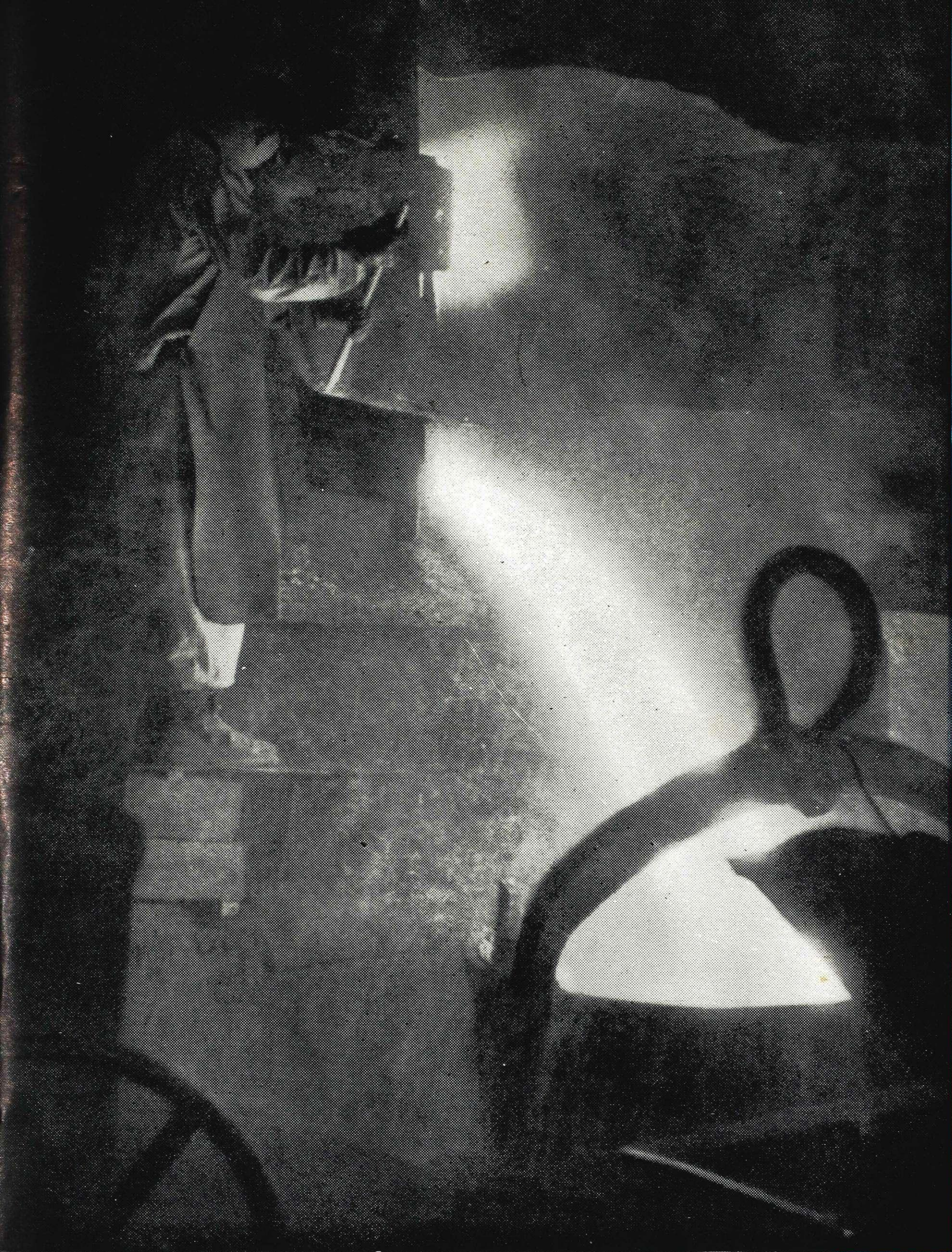

1956

5

Российский

РР

ŽELEZAR

Андерле

V. mladinski festival 1956 na Jesenicah

od 19. maja 1956 — 27. maja 1956

Prireditelj:

Ljudska mladina Slovenije — Občinski komite Jesenice

Sobota, 19. maja:

10.30 Prihod Titove štafete in otvoritev
15.00 Zbor za udarniško akcijo pred Titovim domom

20.00 „Veselo kramljanje ob pesmi in plesu“. — Tabor na bivšem igrišču SD „Bratstvo“.

Nedelja, 20. maja: Dan tabornikov

9.00 Tekmovanje v orientacijskem teku

10.00 Tekmovanje v signalizaciji

15.00 Tekmovanje v postavljanju šatorov

Vse prireditve na bivšem igrišču SD „Bratstvo“

Ponedeljek, 21. maja:

15.00 Pionirska šahovska simultanka pri Jelenu

15.00 Mladinski šahovski turnir v šahovskem klubu

18.00 I. del namizno-teniškega prvenstva občine, ekipno in posamezno v mali dvorani Fizikturnega doma

19.30 Večer, posvečen vojnemu letalstvu — pri Jelenu

Torek, 22. maja:

15.00 Partizanski marš — start in cilj na strelišču

18.00 II. del namizno-teniškega prvenstva občine

Sreda, 23. maja:

15.45 Start športnih koles — Jesenice — Bled — Lesce — Jesenice

16.00 Finalna nogometna tekma za prvaka občine

18.00 Finalna odbojgarska tekma za prvaka občine

Vse prireditve na športnem igrišču pod Mežakljo

Četrtek, 24. maja:

15.30 Strelsko prvenstvo občine za pionirje in pionirke ter mladince in

mladinke — ekipno in posamezno

18.00 Koncert mladinske godbe na pihalu pred Titovim domom

19.30 Slavnostna akademija v počastitev rojstnega dne maršala Tita v Titovem domu

Petek, 25. maja: Dan pomladi — izleti pionirjev in cicibanov v naravo na športnem igrišču

9.00 Lahkoatletski troboj: Gimnazija, Vajenska šola in Met. ind. šola —

15.00 Pionirski šahovski četverboj: Bohinj, Bled, Radovljica in Jesenice — pri Jelenu

15.00 Medmestna nogometna tekma pionirjev Kranj: Jesenice

16.00 Mladinci: Kranj: Jesenice

19.30 Gledališka predstava — premiera — izvaja MG Jesenice — Patrick: „Šest prijateljev“ (Vroča kri)

Sobota, 26. maja:

16.00 Medmestna tekma v odbojki: Ravne: Jesenice

18.00 Medmestna tekma v košarki: Ravne: Jesenice

19.30 Večer pesmi in plesov jugoslovanskih narodov v Titovem domu. — Sodelujejo: Pionirski pevski zbor gimnazije, združeni tamburaški orkester DPD „Svoboda“ Javornik, Blej, Dobrava in KUD „Obrtnik“, folklorni družini DPD „Svobode“ Jesenice in Kranjska gora ter solisti glasbene šole

Nedelja, 27. maja:

9.00 Propagandni nastop kajakašev na Savi

14.30 Parada mladosti — Titov dom preko Jesenic na športno igrišče

15.30 Veliki telovadni nastop — Nastopajo: pionirji, pionirke, mladinci in mladinke vseh šol občine in vsa TVD Partizan s prostimi vajami in na orodju

ZELEZAR - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE ○ APRIL 1956 - ŠTEV. 4 - LETO 5

Izdaja tovarniški odbor Sindikalne podružnice ZJ / Ureja uredniški odbor / Odgovorni urednik: Janko Burnik, Obrtniška 31 / Naslov uredništva: Uredništvo »Železarja« Kazina — Železarna Jesenice. Int. tel. 271. — Dopise in fotografije pošiljajte na naslov uredništva do vsakega 10. v mesecu. — Rokopisi se ne vračajo. / Tiskala tiskarna »Gorenjski tisk« v Kranju. / Klišee izdelala klišarna »Gorenjskega tiska« v Kranju.

Na ovitku: Po prebodu kupolke v sivi livarni — Foto Torkar Franc

Tovarišu Titu za njegov rojstni dan

Dvanajstič po osvoboditvi praznujemo rojstni dan našega voditelja - tovariša Tita. Sadovi njegovega napornega dela za blaginjo vsega človeštva so zares veliki in nad vse pomembni.

To velja prav posebno za njegove napore, ki jih je vložil v interesu tako potrebnega in zaželenega miru v svetu,

kakor tudi pri pridobivanju novih prijateljev naše domovine izven evropskega kontinenta. — Ob njegovem

64. življenjskem jubileju bo delovno ljudstvo socialistične Jugoslavije, in med njimi tudi jeseniški železarji, po nosilcih štatetnih palic, toplo pozdravilo svojega dragega voditelja tovariša Tita.

Ob tej priliki mu bomo ponovno zaželeli pri njegovem delu mnogo uspehov in sreče.

Delovni kolektiv Železarne Jesenice

O delavskem upravljanju

Delavsko upravljanje v gospodarstvu v obliki delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih podjetij predstavlja eno največjih pridobitev našega socialističnega razvoja. Proces izgradnje socialističnih družbenih odnosov v zadnjih letih temelji

Janko Verdnik, predsednik DS

na dejstvu, da delavci upravljajo s sredstvi za proizvodnjo.

Od takrat, ko smo ustanavljali delavske svete, pa do danes, so le-ti napravili že precejšen korak naprej in prispevali velik delež k utrjevanju delavskega in družbenega upravljanja v splošnem. Po vsej pravi lahko trdim, da je delavski svet v naši železarni že preživel svojo detinsko dobo, saj smo v razmeroma kratkem času vzpo-

stavili pravilno sorazmerje med organizacijskimi, proizvodnimi, komercialnimi, finančnimi in drugimi vprašanji. V sedanjem obdobju našega gospodarskega razvoja je razumljivo, da gospodarski predpisi iz morejo popolnoma natančno urejati vseh podrobnosti, pač pa je treba gledati vsak postopek s perspektive potreb naše socialistične skupnosti.

Eden izmed problemov, s katerimi je treba računati tudi pri delu novo izvoljenega delavskega sveta v našem kolektivu, je vprašanje investicij. To zamotano vprašanje je bilo pereče tudi v lanskem letu in to ne samo pri nas na Jesenicah, temveč tudi v drugih kolektivih in industrijskih panogah. Mnoga industrijska podjetja, in med njimi tudi naše železarsko podjetje, so gradila objekte, ne da bi pri tem pregledala svoje investicijske zmogljivosti in zato ni nič čudnega, če smo zaradi takšne situacije prišli dostikrat v precej neroden položaj. Z namenom, da odpravimo v bodoče takšne anomalije, bodo morali organi delavskega upravljanja v železarni posvečati investicijski politiki mnogo več pozornosti kakor doslej, prav tako pa bo treba točno preveriti vse investicijske zmogljivosti, preden bi začeli z nekim določenim delom, bodisi pri gradnji novih ali pri razširjanju že obstoječih objektov.

V lanskem letu smo ustanovili štiri komisije, njihovo delo pa je zadovoljivo in razmeroma precej uspešno. O delu teh komisij je bilo govora tudi na zadnjem, odn. I. zasedanju novo izvoljenega delavskega sveta. V nekaterih podjetjih je vladala bojazen, da bodo komisije več ali manj slabo vplivale na dejavnost delavskega sveta, ponekod pa so celo bili mnenja, da bi te komisije lahko prevzele celo funkcije upravnega odbora, direktorja in drugih organov v podjetju. Seveda to ni res in prav v našem primeru so komisije dale lep prispevek k utrjevanju delavskega upravljanja in sicer v oblikah svojih predlogov ter mnenj, katere so predložile v razpravo delavskemu svetu. Mnenja sem, da bodo te komisije tudi letos uspešno opravljale svoje naloge, saj bodo pri tem v nemajhnini meri vplivale na razvoj odnosno dejavnost organov delavskega upravljanja v Železarni.

Vprašanje, ki ga ne kaže pri našem bodočem delu zanemariti, se nanaša na delo

strokovnega osebja v podjetju. Ne pretiravam, če trdim, da je strokovno osebje skupno s kvalificiranimi delavci nosilec procesa proizvodnje in če je strokovno osebje v podjetju prizadevno, tedaj delavskemu svetu ne bo težko reševati zamotanih problemov. Osnova solidnega dela delavskega sveta je pravzaprav dober strokovni aparat ter pravilen njegov odnos do organov delavskega upravljanja in lepo ter vzorno pripravljane analize. Zato je potrebno krepiti strokovni aparat, kar v tem primeru ne bi pomenilo slabitve organov delavskega

upravljanja, temveč bi v pravem pomenu besede onemogočilo, da bi delavski svet dejansko vodil ekonomsko politiko v podjetju. V primeru, če ne bi upoštevali skladnosti pogledov obeh strani, bi lahko škodovali samo proizvodnji v podjetju.

Če bodo člani novo izvoljenega delavskega sveta pravilno razumeli vlogo, ki jo imajo organi delavskega upravljanja v družbenem sistemu, tedaj sem uverjen, da bomo v polni meri opravičili zaupanje, ki smo ga prejeli na nedavnih volitvah od strani volivcev odnosno skupnosti.

Izvedba analitične ocene

Ocena posameznih karakteristik

Kadar so zaključena pripravljalna dela na popisu, se popisi delovnih mest razvrste po posameznih strokah, kakor: martinariji, valjavci, ključavničarji, električarji, zidarji itd. Nato se vsak popis delovnega mesta označi s tekočo številko zaradi registracije. Sedaj se prične ocena delovnih mest in to na sledeči način:

1. Utrditev rang-liste po posameznih karakteristikah

Rang-lista se utrjuje na posebnem formularju, na katerem so pisane vse karakteristike in vsa delovna mesta. Prične se vedno s prvo karakteristiko, to je s podatki o strokovnem znanju, v okviru katere poiščemo delovna mesta, ki imajo najvišjo in najnižjo vrednost v intervalu od 0 do 100. Vnesejo se podatki samo za dve delovni mesti in to za ono z najvišjo oceno ter ono z najnižjo oceno. Ta se izvede na osnovi izkustev z enostavnim primerjanjem, pri čemer se mora vedno paziti na odbiro teh delovnih mest. Kadar je to ugotovljeno, namreč, kadar je ugotovljen odnos med najvišjim in najnižjim delovnim mestom, potem je mogoče razporediti vsa ostala delovna mesta v okviru navedene karakteristike.

Na ta način se dobi rang-lista vseh delovnih mest za eno karakteristiko. Prav tako se postopa za vsako karakteristiko posebej.

Kadar tako s primerjanjem ocenimo vse karakteristike za vsa delovna mesta, zbiramo horizontalno ocene in dobimo zbirno

oceno določenega delovnega mesta. Ta metoda ocenjevanja nam služi samo kot primerjava za nadaljnjo analitično oceno.

2. Analitična ocena delovnega mesta.

Za ugotovitev analitične ocene uporabljamo tabele, ki sta jih sestavila Euler in Stevens.

Naravno, da se bo sedaj ocenjevanje izvršilo na isti način, to je za vsako posamezno karakteristiko in za vsa delovna mesta.

Kot prvo pri ocenjevanju se tudi tu vzame karakteristiko strokovnega znanja. S pomočjo tabel se ugotovi, v katero stopnjo strokovne izobrazbe spada delovno mesto iz že utrjene rang-liste delovnih mest. Tudi pri tem nam spet služi opis delovnega mesta in tabela za oceno karakteristike.

Kadar so vsa delovna mesta ocenjuje po osnovi (karakteristiki) strokovnega znanja, naravno specificirano na strokovno izobrazbo in strokovne izkušnje, kontroliramo, ali smo po stopnji tudi dobili rang-listo iste ali vsaj približne vrednosti. V tem primeru je to znak, da je ocena navedene karakteristike pravilno izvršena. Ako pa se obe oceni razlikujeta, potem je treba iskati napako. S skrbnim pregledom bomo take napake kaj hitro našli in odstranili. V posameznih slučajih, kjer kaki elementi v vseh tabelah niso zadostni, se ocena takih mest vrši posebej.

Se nadaljuje

UPOŠTEVAJMO VARNOSTNE PREDPISE!

Izvoljeni so člani grupnih in obratnih DS

	Število		Število
1. Grupa PLAVZ		19. Prešeren Joža Franc, delavec	114
1. Grohar Antona Peter, delavec	293	20. Komic Joža Alojz, delovodja	95
2. Poklukar Jožefa Jožef, delavec	290	21. Pavlovič Valentina Joža, delavec	95
3. Birk Vincenca Vinko, delavec	278		
4. Langus Ivana Anton, delavec	278	Jeklovlek:	
5. Arčon Franca Milan, delavec	274	22. Markelj Gašperja Slavko, delovod.	117
6. Perne Matevža Matevž, delavec	266	23. Luznar Blaža Stane, delavec	116
7. Kavčič Lovrenca Matevž, delavec	266	24. Dežman Valentina Anton, delavec	115
8. Kokalj Joža Jože, delavec	263	25. Mijajlovič Miliča Desimir, delavec	108
9. Jelovčan Franca Janko, delovodja	262		
10. Sega Antona Rudolf, delavec	258	4. Grupa: PLOČEVINSKE VALJARNE	
11. Zalik Jožefa Vinko, delavec	257	Javornik II:	
		1. Malej Jakoba Franc, delavec	277
2. Grupa JEKLARNA		2. Bartelj Franca Franc, delavec	262
1. Torkar Franca Henrik, delovod.	395	3. Eržen Lovrenca Tomaž, delavec	262
2. Ing. Čop Simona Stanislav, asist.	395	4. Potočnik Franca Franc, delavec	259
3. Čufer Antona Tomaž, delavec	383	5. Kristan Franca Marjan, delavec	258
4. Zlebir Janeza Janez, delovodja	356	6. Smolej Janeza Janez, delavec	255
5. Zlarič Jerneja Jožef, delavec	355	7. Slamnik Janeza Leopold, delavec	251
6. Agreš Jožefa Franc, delavec	355	8. Ličof Franca Stanko, delavec	247
7. Zupan Antona Franc, delavec	352	9. Zamida Franca Matija, delavec	241
8. Kokalj Janeza Janez, delavec	350	10. Svetina Simona Jože, delavec	235
9. Rakar Antona Nande, delovodja	348		
10. Zvan Matevža Ivan, delavec	347	Valjarna 2400:	
11. Baloh Jožefa Ignac, delovodja	332	11. Kristan Franca Franc, delavec	169
12. Celarec Franca Pavle	331	12. Praprotnik Franca Feliks, delavec	169
13. Zrim Jožefa Franc, delavec	326	13. Humer Martina Martin, delavec	168
14. Setinc Franca Martin, delovodja	322	14. Zvab Antona Martin, delavec	167
15. Ritonja Franca Lovro, delavec	321	15. Kocjančič Jakoba Stanko, delavec	165
16. Gasar Franca Nikolaj, delavec	311	16. Smolej Franca Janko, delavec	155
		17. Hribernik Franca Avgust, delovod.	151
elektropeč:		Javornik IV:	
17. Pogačnik Mihe Zdravko, delavec	71	18. Urbanc Matevža Anton, delovodja	48
18. Petač Jerneja Jernej, delavec	70		
19. Rozman Antona Anton, delavec	69	5. Grupa: VZDRŽEVANJE JAVORNIK	
3. Grupa: PROFILNE VALJARNE		1. Zidar Jožeta Jože delavec	283
1. Uranič Franca Franc, delovodja	510	2. Strgar Janeza Ivan, delavec	279
2. Markelj Franca Franc, delavec	509	3. Sorn Franca Bogomir, delavec	275
3. Kelih Pavla Pavel, delovodja	506	4. Pavlenč Martina Cilka, delavka	274
4. Zvan Andreja Ivan, delovodja	500	5. Pintar Janeza Ferdinand, delavec	273
5. Primožič Mihaela Franc delavec	500	6. Stare Jožeta Milan, delavec	273
6. Hostnik Jožefa Miha, delavec.	498	7. Velušček Antona Alfonz, delavec	273
7. Pretnar Janeza Franc, delavec	498	8. Iskra Antona Anton, delavec	270
8. Podlipnik Lovra Mirko, delavec	496	9. Veber Andreja Janko, delavec	268
9. Mohorič Antona Anton, delavec	493	10. Dizdarovič Muharema Asim, del.	265
10. Zagar Ivana Jože, delavec	492	11. Zupan Franca Franc, delavec	262
11. Cvetko Ivana Ivan, delavec	489		
12. Dolinar Frančiška Milan, delovod.	488	6. Grupa: PREDELOVALNI OBRATI	
13. Kejžar Franca Stefan, delavec	487	Žičarna — hladna valjarna:	
14. Ertelj Tomaža Jože, delavec	487	1. Gasar Franca Jože, delavec	412
15. Udir Franca Vinko, delovodja	484	2. Avsenek Janeza Vladimir, uslužb.	400
16. Ilijatovič Petra Todor, delavec	477	3. Rovan Franca Vladimir, delovod.	392
		4. Kobler Franca Drago, delovodja	390
Žična valjarna:		5. Rustja Maksimilijana Albin, del.	382
17. Skodelj Janeza Alojz, delavec	118	6. Sušnik Janeza Ivan, delovodja	382
18. Knafelj Ludvika Ludvik, delavec	115		

7. Senica Uršule Ladislav, delavec	381
8. Ažman Miha Zvone, delovodja	375
9. Svetlin Bernarda Anton, uslužb.	372
10. Bertoncelj Joža Kristijan, delovod.	358
11. Jeršin Alojza Anton, delavec	352

Žebljarna:

12. Droša Petra Mirko, delovodja	114
13. Kejžar Matevža Ludvik, delavec	110
14. Baskar Antona Jože, delavec	82
15. Klanjšek Franca Ana, delavka	80

Cevarna:

16. Likovič Matija Lojze, delovodja	160
17. Dolenc Franca Anton, asistent	159
18. Dolesa Joža Anton, delavec	155
19. Ulčar Joža Julka, delavka	151

Elektrodni oddelek:

20. Ulčar Alojza Marjan, asistent	93
21. Dolinar Franca Jože, delavec	93
22. Kus Joža Marija, delavka	87

7. Grupa: ENERGIJSKI ODDELEK:

1. Ing. Sešek Pavle, asistent	149
2. Repinc Matevža Matevž, delavec	142
3. Bizjak Joža Ivan, uslužbenec	137
4. Bizjak Ivana Ivan, delavec	137
5. Pogačar Franca Valentin, delovodja	136
6. Stariha Antona Stanislav, delavec	132
7. Rugelj Jerneja Viljem, delavec	132
8. Jelovčan Petra Marjan, uslužbenec	129
9. Rupnik Andreja Rado, delavec	125
10. Junež Martina Martin, delavec	125
11. Šubic Jožefa Ciril, delavec	119
12. Zupanc Antona Anton, delavec	118
13. Kalan Valentina Valentin, delavec	114

8. Grupa: VZDRŽEVANJE JESENICE**Mehanična delavnica:**

1. Anderle Alojza Alojz, delavec	233
2. Krušic Valentina Stanko, delovodja	229
3. Čop Janeza Janez, delavec	210
4. Duček Joža Ivan, delavec	187
5. Springer Joža Jože, delavec	175
6. Javorski Janeza Ivan, delavec	167
7. Faganel Karla Rado, delavec	159

Konstruktorska delavnica:

8. Ažman Karla Zvonko, delavec	132
9. Ambrožič Lovra Rudolf, delavec	125
10. Koren Ivana Anton, delavec	123
11. Tepina Antona Anton, delavec	99
12. Mesarič Alojza Drago, delavec	88

Elektro delavnica:

13. Delavec Janeza Ivan, delovodja	111
14. Šimnic Franca Alojza, delavec	79
15. Sorgo Florjana Adolf, delavec	78

Gradbeni oddelek:

16. Sušnik Janeza Vinko, delovodja	224
17. Pančur Jerneja Cvetko, delavec	209
18. Svetina Jožefa Ciril, delovodja	200
19. Pogačnik Jožefa Vinko, delavec	192
20. Debeljak Janeza Franc, delovodja	187
21. Ropret Janeza Janez, delavec	177
22. Urbančič Ivana Ivan, delavec	167

9. Grupa: PROMET — TRANSPORT**Promet:**

1. Sitar Joža Alojz, delavec	293
2. Gasar Franca Franc, delavec	290
3. Slajmar Viktorja Jože, delavec	289
4. Mesec Franca Franc, delavec	288
5. Lavtar Aleša Leopold, delavec	288
6. Lah Franca Franc, delavec	287
7. Klavžar Petra Peter, delavec	285
8. Kavalar Janeza Janko, delavec	284
9. Kalan Ivana Mirko, delavec	284
10. Omejc Antona Rudolf, delavec	279
11. Tomanič Franca Leopold, delavec	279

Transport:

12. Butenko Mihaela Gregor, delovodja	173
13. Klinar Cirila Maks, uslužbenec	167
14. Jeršin Filipa Valentin, delavec	166
15. Cimprič Ivana Rafael, delavec	164

10. Obrat: SAMOTARNA

1. Sodja Jakoba Rudolf, delavec	169
2. Krmelj Jakoba Maks, delavec	168
3. Sodja Antona Albin, delavec	163
4. Maver Janeza Stanko, delavec	162
5. Bolka Martina Franc, delavec	162
6. Krašovec Lovra Anton, delavec	157
7. Drešar Tomaža Valentin	155
8. Kejžar Pavla Franc, delavec	153
9. Jereb Pavla Mirko, delavec	141
10. Repe Janeza Franc, delavec	139
11. Grabnar Janeza Ciril, delavec	138
12. Birk Vincenca Francka, delavka	127
13. Finžgar Joža Slavka, delavka	121

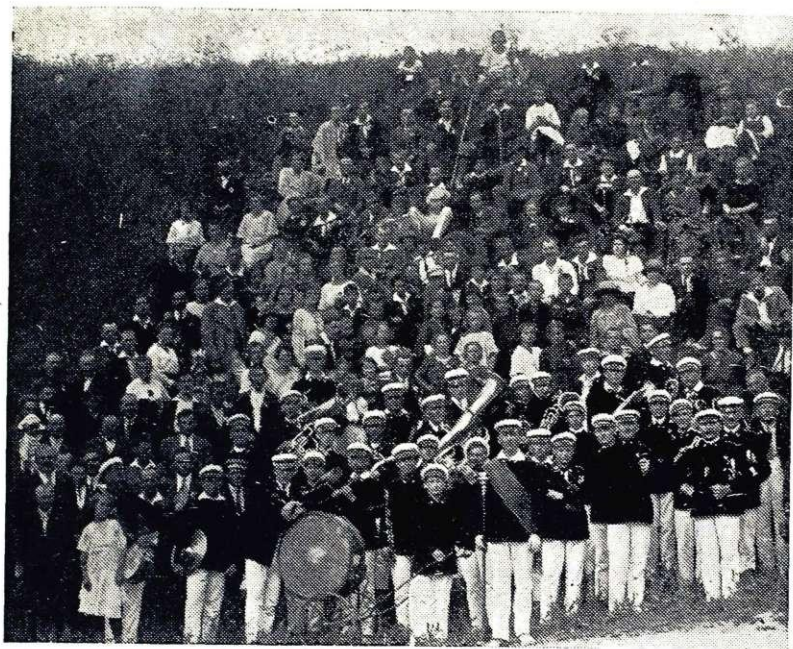
11. Obrat: LIVARNA

1. Noč Jožeta Ladislav, delavec	182
2. Košir Janeza Franc, delavec	181
3. Rožič Francka Maks, delavec	181
4. Torkar Franca Franc, uslužbenec	181
5. Žagar Jakoba Jakob, delavec	180
6. Smolej Mihaela Mihael, delavec	180
7. Robič Janeza Janez, delavec	180
8. Franko Valentina Stanislav, delavec	180
9. Preželj Ivana Anton, delavec	179
10. Dornik Franca Ivan, delavec	179
11. Černe Jakoba Ferdinand, delavec	177
12. Rabič Francke Angela, uslužbenka	177
13. Petač Jerneja Ciril, delavec	174

Ob letošnjem praznovanju 1. maja

Delavski razred vsega sveta je začel praznovati 1. maj nekako pred 70. leti in sicer v času, ko se je kapitalizem v ZDA začel močno razvijati in preraščati v imperializem. Kapitalistične težnje po visokih dobičkih so hkrati poslabševale življenjske razmere delavcev. O zaščiti pri delu skoraj ni bilo govora, vrstile so se hude nesreče, delovni dan v tamošnjih podjetjih odnosno tovarnah pa je trajal

2 dni pozneje sklicali shod, ki pa ga je policija razbila. Pri tem je izgubilo življenje 6 stavkujočih delavcev, nad 50 delavcev pa je bilo ranjenih. V znak ogorčenega protesta, se je še istega dne ponovno zbralo 30.000 delavcev, zopet je prišla policija, mednje pa je priletela bomba. Mrtvih je bilo 7 delavcev in več kakor 60 ranjenih. Koliko delavcev je izgubilo življenje, nihče ne ve, policija pa

Praznovanje prvega maja
pred drugo svetovno vojno

16 in celo 18 ur na dan. V zelo težkih razmerah so v tistem času živeli tudi delavci – izseljenci iz Evrope in drugod. Zaradi vedno večjega pritiska kapitalistov na delavce so v ZDA že v letu 1885 organizirale delavske organizacije protestne shode in stavke za 8-urni delavnik. V Chicagu je bilo to gibanje še posebno aktivno.

Februarja 1886 so začeli stavkati delavci v nekaterih tovarnah v Chicagu. Stavka je trajala 3 mesece. Med tem so jo hoteli vladajoči s silo zatreti, kar pa jim seveda ni uspelo, temveč so se začeli nemiri. Vse delavske organizacije v tem mestu so se zedinile za demonstracije, ki naj bi bile 1. maja 1886. Geslo demonstrantov pa je bilo: „Zahtevamo 8-urni delavnik in protestiramo zoper pretepanje stavkarjev“. Vsi organizirani delavci naj bi začeli 24-urno generalno stavko. Ker so kapitalisti le preveč grozili in zahtevali, da je treba stavko preprečiti za vsako ceno, je to prestrašilo nekatere delavske voditelje, da so v zadnjem hipu odpovedali sodelovanje pri demonstracijah. Nastala je zmeda in generalne stavke tokrat ni bilo. 1. maj je potekal zelo mirno, kar pa ni bilo po volji nekaterim delavskim voditeljem, zato so

je takrat poročala, da je bilo mrtvih delavcev trikrat več kakor policistov. Delavske voditelje so zaprli in jih vse razen enega obsodili na smrt na vešalih.

Še prvo praznovanje 1. maja leta 1890 je bila veličastna manifestacija delavskega razreda po vsem svetu in Engels je takrat po pravici zapisal: Danes, ko pišem te vrstice, evropski in ameriški proletariat prvič pregledujeta svoje mobilizirane boljše sile, mobilizirane kot enotno vojsko pod eno zastavo in za en cilj. In prizor današnjega dne bo pokazal kapitalistom in fevdalcem vseh dežel, da je proletariat resnično združen. Ko bi stal poleg mene le še Marks in videl vse to na lastne oči. Tako v letu 1890 kakor tudi v poznejših letih je bilo pripravljeno vojaštvo ter policija, kar pa delavskih množic ni oviralo, temveč je bilo iz leta v leto več delavcev, ki so kljub številnim žrtvam praznovali svoj delavski praznik, 1. maj.

Tudi slovenski delavci so začeli praznovati prvi maj v letu 1890, to je prvo leto po prvem kongresu II. internacionale. To pomeni, da je bilo delavstvo v tistem času pripravljeno na razredne boje in da ni prav nič zaostajalo za delavci v ostalih deželah.

Slavnostna akademija
v počastitev
praznika dela
na Jesenicah

Praznično razpoloženje na Jesenicah

Kakor vsa leta po osvoboditvi so se jeseniški železarji in Jeseničani tudi letos dobro pripravili na primerno počastitev 1. maja — Praznika dela. Že v dneh pred prazniki so organizirali razne športne prireditve, v kino podjetjih pa predvajali film „Pot prijateljstva“, ki prikazuje potovanje predsednika Tita v Egipt in Etiopijo. Poleg krajevnih proslav po vseh krajih jeseniške občine je bila na predvečer na Jesenicah osrednja proslava s političnim zborovanjem. Ta naj bi bila na vrtu Delavskega doma, zaradi slabega vremena pa je bila v dvorani istega doma. Odpadel je tudi koncert godbe na pihala v mestnem parku, pač pa je bil prvi del promenade koncerta pred delavskim domom in drugi del v dvorani pred pričetkom proslave. Ob pol 8. uri je občinstvo trumoma prihajalo v Delavski dom, ki žal ni mogel sprejeti vsega občinstva. Z internacionalo, ki jo je pela vsa dvorana ob spremljavi godbe na pihala, je bila proslava slovesno otvorjena. Zastor se je počasi dvignil in parola „Proletarci vseh dežel, združite se!“ je stopila slehernemu v oči. Na oder je stopil predsednik Občinskega odbora SZDL tov. Ivo Ščavničar, ki je podal obširno politično poročilo in orisal složnost delavskega razreda ob prazniku dela. Dotaknil se je notranjega in zunanjega političnega položaja ter govoril o tekočih ter bodočih nalogah delavskega razreda. Političnemu zborovanju pod vodstvom tov. Iva Ščavničarja je sledil kulturni del programa, ki so ga izvajali odseki jeseniške „Svobode“. Močan vtis je napravil moški

pevski zbor, ki je zapel v delavskih oblekah 4 delavske pesmi. Občinstvo pa so navdušili tudi člani ansambla narodnih plesov, ki so zaplesali 3 narodne plesove v pristnih narodnih nošah, vmesne točke pa je izpolnjevala godba na pihala in recitacije. Proslavi je sledilo ljudsko rajanje v najlepšem in prazničnem razpoloženju. Godba na pihala jeseniške „Svobode“ je naznanjala naslednjega dne praznik dela z budnico, kateri je sledil promenadni koncert. Ker je nastopilo s 1. majem lepo vreme, je bilo razpoloženje Jeseničanov toliko boljše. Že v zgodnjih dopoldanskih urah so pričeli odhajati Jeseničani v večjih in manjših skupinah na prvomajske izlete. Največ jih je odšlo na Poljane, kjer so praznovali 1. maj. Že v stari jugoslaviji so bili na Poljanah organizirani na Poljanah množični prvomajski izleti, toda pod strogo kontrolo žandarjev. Pa ne le na Poljane, tudi na Planino pod Golico, na Črni vrh, v Javorniški Rovt, na Mežakljo in drugam je odšla prvega maja večina jeseniških železarjev, se tam radovala in veselila. Kakor prvi dan praznikov, je bil tudi drugi posvečen v glavnem prvomajskim izletom, ki so dali poleg slovesno okrašenih Jesenic in številnih svetlobnih napisov s parolami v počastitev delavskega praznika, ter osrednje in ostalih krajevnih proslav, najlepši pečat praznovanja delavskega praznika. Pa ne le Jeseničani, tudi ostalo prebivalstvo jeseniške občine v dneh prvomajskih praznikov ni ostalo doma, temveč je v naravi praznovalo svoj največji delavski praznik.

Na Javorniku so organizirali povorko in slavnostno akademijo v počastitev delavskega praznika

Posebno lepo so proslavili delavski praznik 1. maj na Javorniku. V ta namen so pri SZDL ustanovili poseben odbor, ki je pripravil vse potrebno za dostojno praznovanje praznika dela. Tako so 26. aprila, to je na predvečer slovenskega praznika ustanovitve OF imeli kratko slovesnost pri spomeniku NOB, nekaj dni pozneje pa je TVD Partizan v dvorani osnovne šole na Koroški Beli organiziralo lepo uspelo mladinsko telovadno akademijo. V pripravah za praznovanje delavskega praznika so sodelovala vsa društva odnosno organizacije, ki delujejo na teritoriju Javornika in Koroške Bele, DPD Svoboda pa je uprizorila Finžgarjevo napredno igro „Naša kri“. Na predvečer prvega maja se je pred valjarno na Javorniku zbralo več sto ljudi, nato pa se je pomikala skozi Javornik proti Koroški Beli povorka, v kateri je bila simbolično prikazana dejavnost posameznih organizacij kakor na primer tabornikov - članov telovadnega društva Partizan, strelske družine Triglav itd.

Prostrana dvorana v osnovni šoli na Koroški Beli ni mogla sprejeti vseh udeležencev slavnostne povorke, da bi prisostvovali akademiji, ki jo je organizirala DPD Svoboda Javornik skupno z ostalimi množičnimi organizacijami. Slavnostni govor je imel predsednik Sveta za prosveto in Kulturo pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice tovariš France Treven, ki je v svojih pozdravnih besedah omenjal zgodovinsko vlogo prvega maja, ki ga slavi delavski razred vsega sveta kot svoj delavski praznik. Program slavnostne akademije so nato nadaljevali člani mladinskega tamburaškega zboru, pionirske folklorne skupine, dalje mladinci in

mladinke TVD Partizan, godba na pihala ter moški pevski zbor, ob zaključku slavnostne akademije pa so podelili zaslužnim članom DPD Svoboda priznanja, odnosno diplome.

Lepo vreme, ki je bilo na praznik prvega maja, so delavci iz valjarne Javornik izkoristili predvsem za izlete v naravo, mnogo jih je odšlo na Pristavo v Javorniškem rovtu, kjer ima PD Javornik svojo planinsko postojanko, drugi pa so odšli na Poljane in k Valvazorju.

Uspela prvomajska proslava v Žirovnici

V nedeljo, dne 29. aprila je bila v dvorani Kulturnega doma na Breznici slavnostna akademija, katero je organiziralo novoustanovljeno društvo DPD „Svoboda“ Fr. Prešeren v Žirovnici, skupno z ostalimi množičnimi organizacijami tega kraja. O zgodovini praznovanja ter o samem pomenu, ki ga ima v svetu delavski praznik, je govoril predsednik DPD „Svobode“ tov. Peter Sitar. Pri izvedbi programa je sodelovala domača godba na pihala, ansambel narodnih plesov DPD „Svobode“ Jesenice in mladinski tamburaški zbor iz Javornika. Slavnostne prvomajske prireditve se je udeležilo veliko število ljudi, tako da prostorna dvorana na Breznici ni mogla sprejeti vseh prebivalcev Žirovnice in Breznice, ki se želijo prisostvovati slavnostni akademiji.

Na Hrušici so v počastitev 1. maja organizirali telovadno akademijo

Rezultati naše proizvodnje

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA JANUAR — MAREC 1956

Blagovna proizvodnja

Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina
Plavž	—
Martinarna	—
Elektro peč	—
Sa	—
Težka proga	—
Lahke proge	75.2
Zična valjarna	65.9
Valjarna 2400	97.3
Valjarna 1300	76.3
Jeklovlek	105.5
Sa	91.5
Hladna valjarna	78.3
Zičarna	87.8
Predelani proizvodi	94.9
Cevarna	102
Elektrodni oddelek	69.6
Sa	88.9
Siva livarna	—
Jeklo livarna	94
Sa	94
Opekarna	—
Skupaj	90.7
Družbeni plan po količini	90.7%

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC APRIL 1956

Skupna proizvodnja

Obrat:	Količina
Plavž	95.5
Martinarna	105.0
Elektro peč	91.0
Sa	102.4
Težka proga	100.8
Lahke proge	104.9
Zična valjarna	83.1
Valjarna 2400	94.6
Valjarna 1300	76.3
Jeklovlek	113.1
Sa	94.2
Hladna valjarna	184.5
Zičarna	88.0
Predelani proizvodi	98.8
Cevarna	102.9
Elektrodni oddelek	69.1
Sa	90.3
Siva livarna	116.5
Jeklo livarna	111.5
Sa	115.8
Opekarna	96.9
Skupaj:	97.6

Družbeni plan po količini 97.6%

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC APRIL 1956

Blagovna proizvodnja

Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina
Plavž	—
Martinarna	—
Elektro peč	—
Sa	—
Težka proga	3.229.0
Lahke proge	86.0
Zična valjarna	86.9
Valjarna 2400	95.5
Valjarna 1300	76.3
Jeklovlek	113.1
Sa	93.4
Hladna valjarna	84.5
Zičarna	87.2
Predelani proizvodi	98.8
Cevarna	102.9
Elektrodni oddelek	69.1
Sa	90.6
Siva livarna	—
Jeklo livarna	87.4
Sa	87.4
Opekarna	127.0
Skupaj:	93.2
Družbeni plan po količini	93.2%

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC JANUAR—APRIL 1956

Skupna proizvodnja

Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina
Plavž	96.5
Martinarna	105.8
Elektro peč	111.2
Sa	102.7
Težka proga	108.4
Lahke proge	198.2
Zična valjarna	100.8
Valjarna 2400	89.7
Valjarna 1300	76.3
Jeklovlek	136.8
Sa	107.1
Hladna valjarna	103.5
Zičarna	98.4
Predelani proizvodi	110.9
Cevarna	105.6
Elektrodni oddelek	67.7
Sa	100.3
Siva livarna	117.7
Jeklo livarna	127.1
Sa	119.0
Opekarna	91.8
Skupaj:	104.0

Družbeni plan po količini 104.0.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC JANUAR—APRIL 1956

Blagovna proizvodnja

Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina
Plavž	—
Martinarna	—
Elektro peč	—
Sa	—
Težka proga	—
Lahke proge	141.1
Zična valjarna	151.1
Valjarna 2400	90.9
Valjarna 1300	76.3
Jeklovlek	136.8
Sa	98.3
Hladna valjarna	103.5
Zičarna	96.6
Predelani proizvodi	110.9
Cevarna	105.6
Elektrodni oddelek	67.7
Sa	100.1
Siva livarna	—
Jeklo livarna	66.0
Sa	66.0
Opekarna	154.6
Skupaj:	100.5

Družbeni plan po količini 100.5

**Varuj našo
skupno
lastnino
pred
požarom**

Lastna previdnost je najboljša varnostna naprava

Vodstvo podjetja je v preteklem letu žrtvovalo v preventivne svrhe velika denarna sredstva, ki jih hočemo v naslednjem razčleniti.

Za adaptacijo obratne ambulante	Din 3,415.938.—
za novogradnjo ter izboljšanje sanitarij	11,889.151.—
za tehnično zaščito strojnega parka in	
za kritje stroškov izvršenih nalogov po	
odločbah nadrejenih inspekcij	11,139.730.—
za sanitetni material	1,610.559.—
za osebna zaščitna sredstva	113,242.726.—
za dodatke delavcem po »Uredbi« — mleko	7,244.512.—
za dodatke delavcem po »Uredbi« — kava	2,607.020.—
za dodatke delavcem po »Uredbi« — sladkor	1,815.222.—
za gazirano vodo	916.256.—
za milo in druga sredstva za umivanje	2,841.022.—
ter pranje perila	40.866.—
Skupno:	156,763.102.—

Medobratno tekmovanje za omejitev obratnih nezgod je bilo zelo uspešno

Prepričani smo, da so te velike denarne vsote delno pripomogle k znižanju procenta obratnih nezgod, kakor tudi k znižanju procenta obolenosti našega kolektiva. Zdi

se nam, da smo največ pobude za znižanje obratnih nezgod dosegli z medobratnim tekmovanjem za znižanje nezgod, saj smo s tem zainteresirali tako obrate kot tudi posameznike. Podjetju ni žal, da je v preteklem letu na račun tega tekmovanja žrtvovalo 778.458 dinarjev, saj se ta denar zelo dobro obrestuje naši skupnosti in se odraža v znižanju obratnih nezgod za 3,2%. S tem tekmovanjem smo prihranili na narodnem dohodku 36,489.348 dinarjev, kar je rezultat znižanja izpadlih dni za 4788. Vodstvo oddelka za varnost dela pri našem podjetju priporoča Sindikalni organizaciji, naj tudi v bodoče organizira tekmovanje za omejitev obratnih nezgod.

Kolektivno zavarovanje delavcev in uslužbencev pri OZOD

Od 3. 9. 1954, so vsi naši delavci in uslužbenci kolektivno zavarovani pri Državnem zavarovalnem zavodu — podružnici v Radovljici. Naše podjetje plačuje za vsakega delavca mesečno po din 30. V to zavarovanje so vključeni tudi delavci in uslužbenci službe delavske prekrbe in MIŠ-a in sicer od sprejema do obračuna pri našem podjetju. V preteklem letu smo prijavi skupno 44 primerov obratnih nezgod kot tudi nezgod izven podjetja. Od teh je bilo 29 prijav rešenih in so poškodovanci

Z republiške razstave zaščitnih sredstev: Na sliki zaščitna sredstva, kakršna uporablja metalurška industrija

Denarno tekmovanje za znižanje obratnih nezgod

Obrat	Za odpravo težjih nezgod	Za odpravo lažjih nezgod	Skupno din	Število nezgod
Plavž	26.000	28.000	54.000	75
Martinarna	7.500	7.500	15.000	257
Livarne	8.000	10.900	18.900	32
Žič. valjarna	12.000	14.000	26.000	45
Javornik I	17.000	5.000	22.000	224
Javornik II	15.000	26.800	41.800	77
Valjarna 2400	14.000	14.900	28.900	54
Jeklovlek	2.000	21.500	23.500	10
Predelovalni	3.000	14.150	17.150	106
Zebljarna	2.000	16.300	18.300	21
Cevalna	4.000	21.500	25.500	15
Varilna žica	2.000	24.500	26.500	10
Prometni odd.	30.000	26.600	56.600	58
Transportni	14.000	11.300	25.300	42
Ind. zidarji	7.500	—	7.500	—
Gradbeni odd.	7.500	—	7.500	47
Mehan. del.	10.000	10.100	20.100	33
Javornik III	16.000	4.000	20.000	85
Konstr. del.	15.000	19.300	34.300	43
Elektrodelav.	14.000	28.500	42.500	8
Ener. odd.	14.000	17.000	31.000	13
Šamotarna	4.000	13.000	17.000	31
Javornik IV	5.000	30.500	35.500	4
OTK	2.000	21.100	23.100	7
Kom. odd.	1.000	34.300	35.300	1
MIS	2.000	30.500	32.500	3
Zašč. služba	2.000	32.100	34.100	2
Gl. pisarna	9.000	29.600	38.600	4
Skupaj	264.500	512.950	778.450	

odnosno svojci prejeli na račun kolektivnega zavarovanja od DOZ-a 757.800 dinarjev. V šestih primerih posledice nezgode še niso bile dokončne, zato bodo trije poškodovanci morali na ponovni zdravniški pregled.

Železarna Jesenice je v smislu pogodbe na račun tega tekmovanja v letu 1955 plačala pri povprečnem letnem staležu 6754 zavarovancev, 2.431.560 dinarjev. Pojasnjemo, da so v to kolektivno zavarovanje vključene vse nezgode, ki imajo za posledico invalidnost, tako nesreče na delovnem mestu, kot tudi doma odnosno izven podjetja. Zavarovalna premija se izplačuje po določbah, ki so priložene kolektivni zavarovalni polici. V slučaju smrtnih nezgod prejmejo svojci na račun kolektivnega zavarovanja din 75.000, dočim za trajno nesposobnost priznani procent invalidnosti do 150.000 dinarjev.

Zdravniška služba v naši obratni ambulanti se je z otvoritvijo bolniškega oddelka ter s prepovedjo iskanja zdravniške pomoči med službenim časom v preteklem letu lepo razvijala in opazamo, da se je število bolniških dni močno znižalo. Lahko rečemo, da se je frekvenca v naši ambulanti znižala za cca 35% in moramo pripomniti, da je v veliki meri zasluga bolniškega oddelka, da se je povprečni letni procent bolezni občutno znižal. Na bolniškem oddelku namreč pridržuje na zdravljenju in opazovanju vse dvomljive bolnike, ravnotako tudi tiste, ki morajo ležati ter držati dieto (ulcerozni bolniki). Zanimiv je pregled povprečnega letnega procenta bolezni razdobja 1947 do 1955 leta in sicer:

v letu 1947	6,12%
v letu 1948	6,80%
v letu 1949	6,40%
v letu 1950	5,93%
v letu 1951	5,66%
v letu 1952	5,90%
v letu 1953	5,71%
v letu 1954	5,49%
v letu 1955	4,19%

V procentih bolezni so vključeni bolniki zaradi bolezni, poškodb, zaradi nege družinskih članov in tudi porodnice.

Izredno zanimiv je pregled morbiditete našega kolektiva v preteklem letu, kar bomo v naslednjem prikazali in sicer z navedbo posameznih bolezni, številčno, ločeno za obratno ambulantno II in navedli skupno število posameznih slučajev.

V številčnem prikazu bolezni, nam nehote vpadajo v oči visoka številka infekcijskih bolezni. Močni prehladi v prvem in tretjem četrtletju se odražajo v navedbi 725 slučajev influence. 30 primerov je vključenih v infekcijskih boleznih tudi na račun jetičnih obolenj pljuč. Precej visoko je število živčnih bolezni v zvezi z duševnimi motnjami, saj je bilo v preteklem letu 229 takih primerov. Med boleznimi oči, ki jih je bilo 618, je obseženih mnogo primerov, ko je delavstvo iskalo zdravniško pomoč zaradi slabega vida. Ušesnih obolenj je bilo 310, kar gre v veliki meri na rovaš hudega prepiha, ki ga v našem podjetju ne manjka. Prepričani smo, da se bo to število še povečalo, saj se ravno v teh dneh vrši popis vseh članov našega kolektiva, ki imajo kakršnekoli težave s sluhom. Revmatičnih obolenj je bilo 836. Kontrola o točni številki, odnosno o dejanskih obolenjih, je izredno težka. Prepričani pa smo, da je pretežni del prijavljenih primerov resnično bolnih. Med boleznimi srca in ožilja, ki jih je registriranih 289, zavzemajo precejšnjo postavko bolniki, ki tožijo o stalnem glavobolu. Izredno visoko pa je število obolenj dihalnih in prebavnih organov, saj je prvih 1497, drugih pa 1554. Ozračje na delovnih mestih v našem podjetju je prenasršeno s hlapi različnih kemikalij, polno je prahu, vlage ter izredno segreto, kar kronično draži sluznico žrela, sapnika in sapnikovih vej in se vnetje vsled čestih prehladov kot posledica nestanovitnega vremena na Jesenicah in velikih temperaturnih sprememb zelo pogostoma pojavlja. Izredno mnogo je teh primerov pri strastnih kadilcih. Pri boleznih prebavnih organov, ki jih je skupno 1554, ne smemo prezreti 218 primerov, ko je bila ugotovljena motnja v prebavi zaradi slabega zobovja. Naši delavci vse premalo skrbijo za nego svojih zob, po drugi strani pa zaradi prezaupnosti zobne ambulante na Jesenicah propada pacientom zobovje med časom zdravljenja.

Nujno bi bilo potrebno, da se v okviru naše obratne ambulante osnuje tudi zobna ambulanta, ki bi skrbela izključno za zobozdravstvo naših delavcev. Precej je bilo že govora, naj bi se napravili načrti za stavbo, kjer bi bila zobna ambulanta in to v bližini naše obratne ambulante. Tam bi prav tako poskrbeli tudi za stanovanje dežurnega, odnosno hišnega zdravnika naše obratne ambulante, kot tudi za stanovanja strežnega in srednjega medicinskega osebja.

Pri številu bolnikov prebavnih organov ne smemo prezreti ulceroznih bolnikov, saj jih je 290. Terapija za te bolnike obstoja predvsem v dieti hrane, kar je spet za Jesenice velik problem, saj praktično na Jesenicah ni niti mlečne restavracije, kaj šele, da bi bila na razpolago kuhinja za dietično hrano. Dokazano je, da se bolezensko stanje pri teh bolnikih takoj izboljša, če leže nekaj časa na bolniškem oddelku naše obratne ambulante. Poročeni bolniki si do neke mere še preskrbe predpisano hrano v svoji domači oskrbi, dočim si samci tega ne morejo privoščiti, ravno iz opisanih razlogov. In vendar je v interesu tako podjetja kot tudi skupnosti, da bi se čimprej odprlo vsaj mlečno restavracijo, če že ne kuhinje, ki bi skrbela za prehrano takih bolnikov. Med boleznimi ženskih spolnih organov, ki jih je skupno 404, se odraža 136 primerov, ko so ženske болоvale zaradi nosečnosti, odnosno koristile bolniški dopust. Ne smemo pa prezreti dejstva, da je v težki industriji izredno težko najti za noseče žene primerna delovna mesta, kjer njihov organizem vsled otežkočenih delovnih pogojev ne bi trpel. Izredno mnogo je tudi primerov obolenja kože, in sicer 1014. V tem številu je vključenih 287 primerov različnih ekcemov, ki so dostikrat posledica škodljivih vplivov na posameznih delovnih mestih. Ne smemo prezreti tudi 180 primerov različnih abscesov, ki se tudi

pojavi se vsled raznih malignih vplivov na našo kožo, odnosno na strukturo kože. V 148 primerih je pri naših delavcih nastopala furunkuloza.

Zelo visoko je število nedognanih bolezni, odnosno bolezni, ki se proučujejo in sicer skupno 920 primerov. Od tega odpade 290 primerov, v katerih so naši delavci odnosno uslužbenci izostali zaradi nege družinskih članov, dočim v 242 primerih ni bilo mogoče z gotovostjo ugotoviti značaja bolezni. V skupnem številu ostalih bolezni, vključno nedognana obolenja, so zajeti tudi pregledi novosprejetih delavcev in sicer skupno 338.

Zelo zanimivi so podatki naših obratnih nezgod. V prvi vrsti je tu 387 primerov poškodb glave. Takoj

svojem prostem času dela več in bolj, kot pa pri svojem rednem delu. Če bi namreč naš delavec mogel svoj prosti čas uporabiti samo za počitek, smo prepričani, da bi nezgod doma ne bilo, ali pa bi bilo njihovo število vsaj mnogo nižje. Nič bolje ni pri delavcih, ki stanujejo na Jesenicah, ki v svojem prostem času iščejo priložnostnih del in zato ni čudno, če zaradi preutrujenosti pride do nesreč.

67 primerov je registriranih v preteklem letu kot zlonamernih poškodb. Te poškodbe gredo na rovaš pretepov, napadov in igračkanja, ki se dostikrat konča s poškodbami.

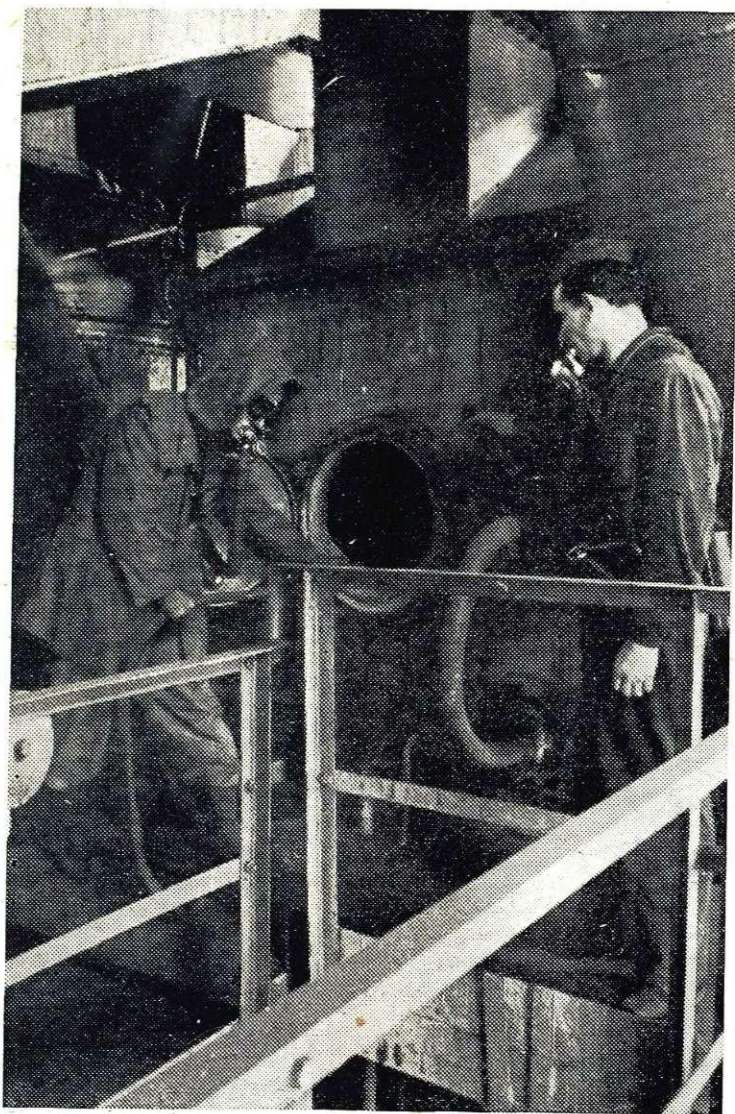
Ko smo kratko navedli vzroke obolenja prebavnih organov, nismo omenili podhranjenosti, čeprav se vedno bolj kažejo posledice pomanjkanja za časa okupacije in prvih povojnih let. Delavstvu manjka namreč osnovne hrane v obliki beljakovin, ki so gradbeni material človeškega telesa (v nemajhni meri na to pomanjkanje vplivajo tudi cene življenjskih potrebščin).

V našem podjetju je še zelo mnogo virov, ki povzročajo vsled tehničnih nedostatkov motnje v zdravstvenem počutju naših ljudi. Statistično kažeta obe obratni ambulanti 51 primerov pneumosilikoz in 8 primerov zastrupitve s CO. Prepričani pa smo, da se bo število silikotičnih obolenj močno povečalo, ker specialistični pregledi v poklicni ambulanti v Ljubljani, kamor smo po predhodnem pregledu v naši obratni ambulanti poslali precejšnje število naših delavcev, še niso gotovi. Škodljivi vplivi zaprašenosti, ki jo povzroča v največji meri naša prazarna z rudarno in pržnimi pečmi, da ne omenjamo ponovno virov prahu iz drugih obratov, precej škodujejo ne samo tam zaposlenim delavcem, ampak tudi ostalemu delavstvu v našem podjetju in celo bližnji in daljnji okolici. Mnenja smo, da je v socializmu delovni blovek največja dobrina in da naj principiarno delovni postopek in delovni pogoji ne zmanjšujejo zdravja poedinca in družbe.

Nepravilno je, če se zadovoljimo z votiranjem nad 100 milijonov dinarjev v svrhu individualne zaščite delavca in če pri tem mislimo, da smo dovolj storili za varnost in zdravje delavca. Zavedati se moramo, da je najprej potrebno poskrbeti za zdrave in varne delovne pogoje in šele potem — ako delovni proces to izključuje — delavca na njegovem delovnem mestu osebno zaščititi. Zelo nas čudi, da je bilo mogoče pri renoviranju obratov enostavno prezreti osnovne potrebe delavca. Na ta način so načrti očitno predvidevali samo delovne prostore s pomanjkljivo ventilacijo, nihče pa ni razmišljal o naravni in pravilni umetni razsvetljavi, kaj šele o pravilni in varni razmestitvi strojev, da omenjamo kot zadnje garderobe, dočim za stranišča in kopalnice že ni bilo prostora. Nepravilno ogrevanje prostorov, prenasičenost ozračja z vlago, prekomerna zaprašenost, preveč segrete vzdušje delovnih prostorov, vse to so na hitro naštetih vzrokih otežkočenih delovnih pogojev, ki pa se dajo že pri gradnji temeljito rešiti, če le konstrukter upošteva zdravstvene in varnostne predpise, ali z drugo besedo povedano, če sodeluje z oddelkom higien, tehn. zaščite. Priznamo, da naš oddelek nima na razpolago pripomočkov za merjenje in ugotavljanje pravilne osvetlitve, dopustne zaprašenosti, temperature in vlage v ozračju, vendar je čas, da nas vodstvo podjetja v našem prizadevanju, da bi HTZ službo izpopolnili, tovariško podpre.

Za izpopolnitev naše obratne ambulante bi bil nujno potreben nov röntgenski aparat. Z dobrim röntgenskim aparatom bi specialist za poklicne bolezni lahko pregledoval bolnike na Jesenicah in bi našim delavcem ne bilo treba potovati v Ljubljano. Na ta način bi naše delavstvo ne izostajalo dalje časa iz produkcije in bi skupnosti prihranili mnogo stroškov.

HTZ službi bi zelo koristil aparat, s pomočjo katerega je možno na podlagi izdihanega zraka določiti odstotek alkohola v krvi. Pogosto namreč naletimo na ugovor pri delavcih, če jih po zunanjem videzu in po vonju zaletimo, da prihajajo na delo celo vinjeni. Mojstri v takih primerih ravna jo navadno preveč familiarno in

Pravilno zavarovan delavec pri delu na plinskih napravah

moramo pripomniti, da je od teh pretežni del poškodb na očeh, predvsem zaradi vpada različnih tujkov. V 526 primerih so bili delavci poškodovani na rokah in prstih in v 290 primerih na nogah, odnosno na prstih noge. Temu se ne čudimo, saj se največkrat vsak delavec tako z rokami, kot tudi z nogami najbolj izpostavlja različnim poškodbam.

Če štejemo prometne nezgode, kot jih v razpredilnici navajamo, vidimo, da je bilo 73 primerov, ko so bili naši delavci poškodovani na poti v službo in iz nje. V teh primerih je oddelek za delovno varnost nemočen, čeprav pogostokrat ugotavljamo, v kako slabem stanju imajo naši delavci svoja dvokolesa. Vključeni pa so v tem številu tudi vsi slučajji nesreč na naših železnicah.

Porazno je število nezgod doma, ki jih je bilo v preteklem letu 307. Vedno znova ugotavljamo, da naše delavstvo, predvsem tisto, ki stanuje izven Jesenic, v

Z republiške razstave zaščitnih sredstev: Na sliki razstavljena zaščitna sredstva, ki jih uporabljajo delavci v industriji in gradbeništvu ter kmetijstvu

dovoljujejo, da delavci v takem stanju ostanejo na delovnih mestih, ali jim celo priporočajo, naj se spravijo v kakšne skrite koticke, s tem jih pa izpostavljajo raznim nevarnostim zastrupitve. Priporočamo nabavo novega aparata za hematogeno-oksidacijsko terapijo, s katerim bi bilo mogoče uspešno zdraviti bolezni novotvorb, ki jih v zadnjem času pogosto diagnosticirajo.

Problem zase so naše kantine. Sicer imamo za obrate na Jesenicah tri prostore, za obrate na Javorniku pa 1 prostor, kjer si delavci med dnevom lahko kupijo pivo, cigarete in klobase s kruhom. V zadnjem času smo uvedli tudi malinovec, dočim bomo v letu 1956 pričeli s prodajo drugih brezalkoholnih osvežujočih pijač. Toda kantine ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom! **Alkoholne pijače ne spadajo v kantine! Našemu kolektivu ni v posebno čast, da smo v preteklem letu v kantinah prodali 86.110 litrov piva, pa samo 308 litrov malinovca.** Delavstvu je treba nuditi izbiro raznih malic, ki pa naj ne bodo predrage! Vsi ti problemi bi bili rešeni s postavitvijo osrednjih sanitarij martinarne, kjer je predvsem tudi prostor za osrednjo delavsko restavracijo. **Za obrate na Javorniku naj bi se upoštevalo potrebo po novogradnji sodobne in zdravstvenim predpisom odgovarjajoče osrednje kantine.** Skrajno nepravilno je, da ima prodajalca istočasno s postrežbo opravka tudi z denarjem. **Pivo ne spada v obratne kantine, ker vsebuje gotovo nekaj alkohola.** Pri množtvu popitega piva, posebno ob plačilnih dnevih in neposredno za njimi ter ob ponedeljkih, nehote zasumimo, da morda nekdo, ki štedi pri hrani, pa se s pivom pridno zaliva, ne postane pijan, posebno še, če je prejšnji večer konsumiral večjo količino alkohola. Na ta način zadoščajo že manjše količine, da delavec

pride v evforično stanje. V takem stanju nihče več ne pazi na varnost pri delu. Alkohol razkroja beljakovine, ki so stavbni material našega telesa in če se to vrši stalno, pojemajo človekove telesne moči. Potrebne so torej osvežujoče pijače, ki ne vsebujejo alkohola, so pa bogate na sladkorjih, ki se resorbirajo delno že v ustih in prihajajo tako po najkrajši poti direktno v kri. Ogljikovi hidrati v obliki sladkorjev so enakovredni gorilni vrednosti beljakovin, so redilni in hitro uporabni za telesno energijo. Zato naj bi bila delavstvu omogočena nabava sadnih sokov, seveda po režijski ceni. V osrednji delavski restavraciji bi se centralno delilo tudi mleko, ki ga delavstvo prejema brezplačno po Uredbi, kakor tudi čaj, ki bi nadomestil gazirano vodo; dokazano je, da gazirana voda povzroča vsako poletje mnogo črevesnih katarjev. Hladilniki bi preprečevali kisanje mleka za popoldansko in nočno dnino. Obrati dvignejo namreč mleko že dopoldne pred deveto uro za vse izmene, ter ga hranijo v obratih samih zato, ker nimamo prostora niti za delitev niti za shrambo mleka za druge dve izmeni. V teh hladilnikih osrednje restavracije bi deponirali tudi vsa ostala živila brez nevarnosti za njihov razkroj in tako zadostili predpisom sanitarne inšpekcije, ki se v zadnjem času zelo zaostrujejo.

27. decembra 1955. smo izročili upravnemu odboru našega podjetja obširnejše predloge za izboljšanje najbolj perečih tehničnih in zdravstvenih nedostatkov naših obratov in oddelkov. Istočasno smo nakazali tudi potrebe po izgradnji odnosno renoviranju sanitarij. Ker se zavedamo, da je odprava teh nedostatkov vezana na izdatna denarna sredstva, smo te probleme nakazali po nekem prioritetenem redu po obratih in sicer:

I. Potrebni so sanitarni prostori na težki progi na Javorniku. Dovršiti je treba sanitarne prostore v kamnolomu.

Nujno je treba premestiti sanitarne prostore plavža, ter zgraditi sanitarije za posado obeh visokih peči, ki nujno potrebujejo primerna in zdrava počivališča. Dokončno je treba uspešno izvesti ventilacijo v mlinih šamotarne. Nujna je rešitev ventilacije pržnih peči, pražarne in rudarne. Prestaviti je treba tesarno, potem pa na tem prostoru kot podaljšek sivolivarne namestiti čistilce odlitkov. Istočasno naj bi bilo preskrbljeno tudi za potrebno ventilacijo (mokro čiščenje odlitkov ali oprema delovnih prostorov z ekshaustorji). Potrebna je izgradnja 12-tonskega žerjava na nasipu za kipanje žilindrih svinj iz jeklarne. Takoj je potrebno pristopiti k etažnemu izkoriščanju kamnoloma po predpisih.

II. Preurediti je treba kabino portalnega žerjava. Osrednje pisarne so brez kopalnic, zato naj bi vodstvo podjetja pričelo z gradnjo kopalnice. Strugarna na Javorniku ima pretesne sanitarije in jih je treba povečati. Iste težave imajo kovači in kleparji obrata Javornik. Transportni oddelek na Jesenicah naj bi novogradnji kopalnic priključil še garderobe. Izpopolniti je treba ven-

tilacijo pri tanki pločevini obrata Javornik II. Zgraditi osrednjo restavracijo na Jesenicah, za katero že obstoja načrt, vključno sanitarije za obrat martinarno, kjer bi bili nameščeni pisarniški prostori, razdelilnica mleka skupno s hladilnimi napravami in kuhinja za osvežilno pijačo. Nujna je prestavitev in izgradnja kurilnice in delavnic za popravilo strojnega parka. Po ponovnem pregledu naj vsi obrati in oddelki odstranijo vse provizorične električne napeljave. Pregledni prostor pločevine v adjustaži valjarne 2400 je potrebno dokončno tlakovati.

III. Potrebna je novogradnja nove rešilne postaje I. z vsemi skladišči in straniščem za osobje rešilne postaje. Za osobje rešilne postaje na plavžu je pravtako potrebno zgraditi stranišče. Prestaviti je treba pleskarno na prostor izven območja železniških tirov. Elektropeč II. nima potrebne ventilacije. Urediti je industrijski kanal. Izgradnja novih skladišč tako za tekoča goriva in mazila, kot tudi centralnih skladišč na Jesenicah in Javorniku, je res nujna. Z ureditvijo strešne izolacije v obdelovalnici blokov na Jesenicah naj bi bil rešen problem ogrevanja teh prostorov. Vodstvo podjetja naj bi določilo lokacijo prostorov za pisarne HTZ skupno s prostorom, v katerem bi bila nameščena stalna razstava HTZ pripomočkov za zdravo in varno delo.

Poročilo o obratnih nezgodah za mesec april

Obrat:	Stalež	Nezgod						%	Izpad		
		smrtne		ostale		skupno			dnin	ur	v din
		m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.				
Vis. peči	360	—	—	7	—	7	—	1,9	91	728	40.615.—
Martinarna	524	—	—	10	—	10	—	1,9	114	912	50.880.—
Elektropeč	92	—	—	3	—	3	—	3,2	67	536	29.904.—
Javornik I.	716	—	—	10	—	10	—	1,3	249	1.992	111.134.—
Valjarna 2400	216	—	—	4	—	4	—	1,8	34	272	15.175.—
Javornik II.	403	—	—	10	—	10	—	2,4	125	1.000	55.790.—
Javornik IV.	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žična valjarna	202	—	—	5	—	5	—	2,4	30	240	13.389.—
Jeklovlek	134	—	—	1	—	1	—	0,7	7	56	3.124.—
Predelov. obrati	669	—	—	4	—	4	—	0,5	88	704	39.276.—
Cevarna	182	—	—	2	—	2	—	1,0	43	344	19.192.—
Elektrodni	135	—	—	2	—	2	—	1,5	26	208	11.604.—
Livarna	195	—	—	5	—	5	—	2,5	55	440	24.549.—
Šamotarna	209	—	—	1	—	1	—	0,4	—	—	—
OTK	146	—	—	1	—	1	—	0,6	1	8	446.—
Energijski	165	—	—	—	—	—	—	—	6	48	2.678.—
Mehanična	297	—	—	2	—	2	—	0,6	33	264	14.728.—
Konstr. delavnica	191	—	—	—	—	—	—	—	6	48	2.678.—
Elektrodelavnica	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gradbeni oddelek	299	—	—	4	—	4	—	1,3	42	336	18.746.—
Javornik III.	341	1	—	8	—	9	—	2,6	121	968	54.005.—
Promet	391	—	—	4	—	4	—	1,0	70	560	31.242.—
Transportni	187	—	—	3	2	3	2	2,6	41	328	18.299.—
Kapitalna	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Garaža	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Direkcija	183	—	—	—	—	—	—	—	14	112	6.248.—
Nabavni oddelek	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pomožna služba	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kadri	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komunalni oddelek	133	—	—	—	1	—	1	0,7	8	64	3.570.—
MIŠ	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Honorarni	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupno	7.065	1	—	86	3	87	3	1,2	1.271	10.168	567.272.—

Skupno vseh nezgod 90.

PREPREČUJ OBRATNE NEZGODE!

Več previdnosti pri delu

V strojni lopi Valjarne 2400 se je smrtno ponesrečil tov. Grilc Franc

Delovni kolektiv jeseniške železarne je sredi aprila izgubil mladega, vestnega in vsestranko po-
žrtvovalnega delavca tov. Franca Grilca.

Tov. Franc Grilc, strojnik v strojni lopi v va-
ljarni 2400, je dne 18. 4. 1956 postal žrtev dela v
našem delovnem kolektivu. Tega dne se je nam-
reč zgodila po daljšem presledku in prvič v letoš-
njem letu smrtna nesreča, ki je na tragičen način
terjala življenje mnogo obetajočega sodelavca
Grilca, dobrega in prizadevnega tovariša, ki ga so-

Franc Grilc

delavci v obratu Javornik III in valjarni 2400 ne
bodo pozabili.

Strojnik Franc Grilc je usodnega dne prišel
opravljat svojo službeno dolžnost na nočno izmeno.
Kakor navadno, je pred začetkom obratovanja
skrbno pregledal strojne naprave, kakor mu je to
narekovala njegova službena dolžnost, v visoko-
napetostnem prostoru, to je v stikalnici pod stroj-
nico pa se je premočno približal visokonapetost-
nem toku in tako postal žrtev dela.

Pokojni Franc Grilc je bil dober delovni tovariš,
njegovi sodelavci pa so cenili prizadevnost, vest-
nost, s kakršno se je uveljavil na dodeljenem mu
delovnem mestu. Primer tov. Grilca ponovno opo-
zarja člane našega delavnega kolektiva, da v večji
meri upoštevajo predpise ter opozorila, kakor do-
slej, ker bi se v nasprotnem primeru podobni pri-
meri lahko ponavljali v še večji meri.

Tov. Grilc je bil med delavstvom zelo priljub-
ljen, spoštovalo in cenilo pa ga je tudi prebivalstvo
Žirovnice, Smokuča in tamošnje okolice. Lepo šte-

vilo njegovih sodelavcev ga ej spremljalo na nje-
govi zadnji poti iz Smokuča v Rodine. Ob odprtem
grobu sta se od pokojnega sodelavca poslovila z
lepimi besedami obratovodja obrata Javornik III
tov. Iskra in asistent obratovodstva v valjarni 2400
tov. Tori, pevski zbor ter godba na pihala Svobo-
de Javornik pa sta intonirala nekaj žalostink. Oba
govornika sta govorila o pokojnikovi vestnosti in
pridnosti pri delu, ki naj bo vzor delavstvu, za-
poslenemu v našem železarskem delovnem kolek-
tivu.

Družini pokojnega sodelavca Grilca naše iskre-
no sožalje.

Stare Marjan

Dopotnik in cesta

Cesta,
dolga cesta,
ljubica samotna,
ki jo stražijo
puščobni kamni.
Samoten po njej
potnik hodi.
Cesta dolga,
daljna cesta,
hram nevidenih zakladov
in neodžejanih noči!
Krov nad njo
nebo,
drobno posuto
in ob njej
drevo,
svetilniki ugasli
in ptica,
ki pesem ji nemi
v temo.
Cesta,
dolga cesta,
ljubica samotna,
ki jo stražijo
puščobni kamni.
Kam popotnika ti vodiš?

.....

—o—

Krov nad menoj
prostrano je nebo...

O zakonski zvezi in družini

Cilj boja za socializem je brezrazredna družba. To pomeni višjo stopnjo družbenega razvoja, odpravo slehernega zatiranja, enakopravnosti in bede. V nadaljnjem razvoju bo brezrazredna družba tudi brezdržavna družba. Resnično tovarništvo in bratstvo med ljudmi in narodi bo uresničeno šele v socializmu. Socializem torej nikakor ne pomeni samo odstranitve slabih strani kapitalizma, marveč navezovanje novih, resnično humanih odnosov. Tako bodo tudi družina, zakonska zveza in ljubezen 'socialističnega človeka nekaj novega, lepšega in boljšega. Marx govori o višji obliki družine in razmerja med spoloma. Prav mi smo poklicani, da uresničimo te višje oblike. Nikakor se ne moremo zadovoljiti samo z izgradnjo gospodarstva, gospodarskih instrumentov in novih proizvodnih odnosov, marveč moramo tudi ostalim družbenim odnosom posvetiti vso pozornost. Čaka nas neposredna naloga, da pospešimo preobrazbo patriarhalne družine, podedovane od razredne družbe, v socialistično družino brezrazredne družbe.

Med najstarejše družbene odnose sodijo družinski odnosi. Družina je nedvomno eden najpomembnejših družbenih odnosov. Patriarhalna družina, ki je pravzaprav nastala skupaj z državo, nam je lahko v vsej svoji zgodovini zrcalo stopnje družbenega razvoja in zato tudi zrcalo države, tiste, tretje sile, ki je v vsej razredni zgodovini preprečevala odkrit boj med razredi in dopuščala samo razredni boj na gospodarskem področju, v tako imenovani zakoniti obliki. V naši družbi, v kateri začenja ogromna večina delovnih ljudi upravljati družbeno lastnino, pa državi ni treba preprečevati uresničevanja temeljnih teženj in želja te večine. Ta večina ne more hoteti nič drugega, kakor svobodo, delo in zaslužek, t. j. socializem. Zato imajo organi socialistične državne oblasti čedalje manjšo potrebo, da bi se vmešavali v tako intimne odnose, kakor so družinski. Priče smo zgodovinskega procesa krepitve družbe na račun države. Celo demokratične buržoazne države za razliko od fašističnih s pravim ponosom opozarjajo na individualne pravice človeka ter na svobodo družine in njen vsestranski razvoj. Razvoj družine na višjo, namreč na socialistično stopnjo, pa spet zelo močno vpliva na razvoj celotne družbe oziroma — kar je isto — na odmiranje države in njenih organov prisiljevanja. Patriarhalno družino, izrecni proizvod

razredne družbe in privatne lastnine, bi lahko nekako imenovali državo v malem, ker je v vsej razredni zgodovini za družino značilna oblast. Nosilec oblasti nad ženo in otroki je oče, ki je to oblast izvrševal od najbolj brutalnih in nečloveških oblik tja do formalne oblasti sodobnega rednika družine. Ko bo odmrlo slehernó vladanje človeka nad človekom, bo seveda neizogibno odmrlo tudi vladanje moža v družini. V procesu nastajanja socialističnih, enakopravnih odnosov med ljudmi morajo torej logično razumeti neogibno odmiranje sleherne oblasti v družini in porajanje resnične vsestranske enakopravnosti, in tako naposled tudi enakopravnosti v najintimnejših odnosih zakonskega življenja in družine.

Vprašanje zakonske zveze in družine ni samo spolno, marveč predvsem socialno vprašanje. Vsako drugo postavljanje vprašanja pripelje neogibno v zagato. Vprašanje zakonske zveze in družine je konec koncev vprašanje odnosa do žene, vprašanje njenih pravic. Vsem nam je zelo dobro znana strast, s katero je Lenin žigosal umazanost zakonske zveze z zasužnjevanjem žene in svobodo za moža ter gnusno lažnivost spolne morale, in kako dosledno se je boril za enakopravnost žene. Važnosti ženskega vprašanja kot družbenega vprašanja nihče v zgodovini ni poudaril jasneje kakor Fourier, eden najgenialnejših utopistov, ki pravi:

„Na splošno lahko rečemo, da nastajajo družbeni napredek in spremembe obdobja v skladu z osvobajanjem žensk, socialni red pa pada zato, ker ženske izgubljajo svobodo.“

Nadalje pravi, da ni „vzroka, ki bi tako hitro potiskal naprej ali vlekel nazaj družbo, kakor je sprememba v usodi žensk“.

Povzema pa svoja gledišča takole:

„Kratko rečeno, razširitev ženskih pravic je temeljno načelo slehernega družbenega napredka.“

Nekaj je izven vsega dvoma, namreč, da lahko demokratičnost te ali one dežele in dozorevanje socialističnega odnosa zelo zanesljivo merimo s stopnjo ženskih pravic. En razlog več, da celo naša družba posveti vprašanju žene oziroma zakonske zveze in družine čimvečjo pozornost, če hoče mobilizirati vse sile in vse rezerve za čim hitrejši razvoj družbe in za lepšo bodočnost.

Z napredno zakonodajo so dobile naše ženske vse pravice. Toda spričo nerazvitosti gospodarskih sil dežele, spričo zaostale

zavesti na tem področju imamo pred seboj še dolg pot, preden bomo govorili o stvarni enakopravnosti ali o razviti socialistični družini. Če hočemo doseči ta cilj, moramo brezpogojno ustvariti gmočno podlago, to se pravi, ogromno družbeno bogastvo, torej povsem odstraniti našo zaostalost za celo vrsto kapitalističnih dežel. Med mnogimi gmočnimi pogoji moramo vsaj omeniti visoko stopnjo industrializacije, dobro ureitev stanovanjskega vprašanja, visoko stopnjo storilnosti, ki spet omogoča znatno skrajšanje delovnega časa. Razen tega je treba prispevati ogromne vzgojne napore ob pomoči novih znanstvenih dognanj. Tako visokega cilja, kakor je socializem, ni moč doseči brez velikih, zgodovinskih naporov. Prav zato si nikdar ne smemo prikrivati dejstva, da kratka poveljna doba izrednih naporov za ohranitev miru ter za odstranitev gospodarske in vsakovrstne druge zaostalosti naše žene še ni mogla osvoboditi trojne preobremenjenosti s proizvodnim delom, gospodinjstvom in materinstvom. Ta družbeni položaj spremlja tisočletna usudlina v zavesti omoškem privilegiju o neenakopravnosti in manjvrednosti ženske in tako dalje. Pot od razglasitve enakopravnosti spolov do njenega popolnega uresničenja je zelo dolga.

Preobrazba družine razredne dobe, t. j. patriarhalne družine v socialistično družino bodoče brezrazredne družbe, proces, ki se bo razvijal v rodovih, je edino razumljiv v luči znanstvenega socializma, po katerem so označeni azijski, antični, fevdalni in sodobni buržoazni načini proizvodnje kot napredne dobe ekonomske družbene formacije. Enako se je napredno razvijala tudi družina in se bo razvijala tudi v prihodnje. Doslej še nimamo izčrpnjšega in znanstveno bolj prikazanega razvoja zakonske zveze in družine, kakor ga je prikazal Engels v knjigi: „Izvor družine itd.“ Mojstrsko je orisana zakonitost naprednega razvoja družine in njenih oblik v zvezi z razvojem proizvodjalnih sil ter z nastankom in razvojem privatne lastnine nad proizvodjalnimi sredstvi. Zlasti važno in aktualno je poglavje o monogamni družini, ki vzbuja globoko vero v napredek človeških odnosov. Vsaj to poglavje bi moral proučiti sleherni mladenič in mladenka. Razen mnogih konkretnih resnic o razvoju razredov, države in družine bo spoznal tudi strogo znanstveno metodo in bogastva socialističnega gledanja na življenje in na svet.

Bistvo zakonske zveze in družine razrednih družb, t. j. **neenakopravnost** žene označuje Engels z besedami:

„Prvo razredno nasprotje, ki se pojavi v zgodovini, se ujema z razvojem antagoniz-

ma moža in žene v monogamiji, prvo razredno zatiranje ženskega spola po moškem“.

To „razredno“ zatiranje ženskega spola po moškem je nastalo že v prazgodovini, v dobi barbarstva. Engels ima povsem prav, ko pravi, da pomeni propad materinskega prava in zmaga očetovskega prava ali patriarhata ter suženjskega sistema svetovnozgodovinski poraz ženskega spola. Če to dejstvo dobro razumemo, tedaj nam bo še lažje jasno, kako globoke so korenine moškega privilegija in ženske neenakopravnosti. Socializem, ki se bori proti slehernemu zatiranju, se bori zato tudi za res popolno enakopravnost ženske. Ta boj pa je zelo zamotan. Sedanja faza tega boja, namreč vsa polovica 20. stoletja, je še zmeraj polna protislovij, mešanice novega in starega. V življenju nahajamo še mnogo zablod, celo socialnih in antisocialističnih teorij, da niti ne govorimo o razredni praksi, ki jo je posvečilo tri tisoč let monogamije samo za ženo. Ker je uspeh boja za socializem, t. j. za **resnično** socialistične **družbene** odnose ali za **socialistično moralo** odvisen od popolne jasnosti (predvsem pri mladini) o teh višjih oblikah zakonske zveze in odnosov med spoloma, moramo poglede ustanoviteljev znanstvenega socializma najširše popularizirati.

Boj bo težaven in dolgotrajen. Izbojujejo ga lahko samo milijoni sami, nikakor pa ne samo nekakšni državni in tudi družbeni organi, ker gre za notranjo preobrazbo slehernega človeka, za njegov razvoj na višjo stopnjo. Potrebno je, da se mladina za te lepe socialistične ideale navduši, da se jih oklene kot svojih in da išče vso srečo v novem življenju. Pri tem je treba obvladati sebe, vse nižje instinkte in jih spremeniti v višja čustva. Občutek popolne enakopravnosti, občutek gnusa pred slehernim izkoriščanjem, privilegijem itd. je treba še lažje prizgajati.

Ko govorimo o enakopravnosti spolov, se moramo nedvoumno izraziti o tem, na kakšno enakopravnost mislimo. Za socializem je osnovna, toda ne edina enakopravnost gospodarska, ki druge še omogoča. Boj za socializem pomeni boj za najpopolnejšo enakopravnost na vseh področjih družbenega življenja, ki ne trpi nobene izjeme. Če hočemo količkej globlje razumeti nalogo, ki jo nam nalaga zgodovina, moramo spoznati vsa večja zgodovinska dejstva in jih presojeti v znanstveni luči, to se pravi, v njihovi logični zvezi. Višek neenakopravnosti za žensko je pomenil sužnolastniški sistem. Mož je živel v množčenstvu, ker je bil popoln lastnik vseh svojih suženj. Suženjev sploh niso smatrali za človeška bitja, marveč za govoreča orodja. Krščanstvo je razglasilo — v nasprotju s sužnolastniško

ideologijo — vse ljudi brez razlike za enake — toda enake pred bogom, pred božjo sodbo. Čeprav je takšna enakopravnost samo utopična, moramo vedeti, da ni bila nobena utopija nikoli plod samo gole fantazije, marveč zmeraj odgovor na pereča vprašanja svoje dobe. Tako je tudi krščanstvo ena največjih utopij, ki je vplivala revolucionarno na zgodovinskega človeka. Engels je takole ocenil zgodnje krščanstvo:

„Kakor tudi sodobno delavsko gibanje, je bilo krščanstvo prvotno gibanje zatiranih: najprej se je pojavilo kot vera sužnjem in osvobojenih, revežem in brezpravnih, ki jih je Rim podjarmil in razkropil. Krščanstvo in delavski socializem označujata, da se bliža osvoboditev izpod suženjstva in bede: krščanstvo obeta to osvo-

boditev v življenju na onem svetu, v nebesih socializem pa ga postavlja v življenje na tem svetu, v preobrazbo družbe“.

„Krščanstvo, kakor po zgodovinskih pogojih drugače nikakor tudi ni moglo biti, ni hotelo uresničiti socialne preobrazbe na tem svetu, marveč na onem, v nebesih, v večnem življenju po smrti“.

Socializem krščanstva je bil seveda čisto utopičen, ker je res vseeno, ali se enakopravnost ljudi uresničuje v nebesih ali na kakem drugem kraju, ki ga ni. (Utopos.) Boj vseh utopistov za enakopravnost pomeni za nas samo fazo v boju za resnično socialistično enakopravnost. Sebe smatramo za njihove najbolj zakonite naslednike, ki bomo uresničili tisto, česar oni iz objektivnih razlogov niso mogli. Dalje sledi

Pišejo nam . . .

Mi smo mladi bataljoni . . .

iz življenja in dela obveznikov predvojaške vzgoje Železarne Jesenice —

Sredi železarskih Jesenic stoji nam vsem dobro poznan Titov dom. V tej stavbi ima poleg mestnega gledališča in drugih ustanov svoje prostore tudi center predvojaške vzgoje jeseniške Železarne, ki šteje 590 obveznikov. Prostori, s katerimi razpolaga naš center predvojaške vzgoje obsegajo 2 učilnici, skladišče in kabinet, ki so vedno vzorno in lepo urejeni. V kabinetu visijo slike, ki predstavljajo delo obveznikov predvojaške vzgoje, kakor tudi slike, ki prikazujejo življenje naših obveznikov v taboru v Mojstrani.

Tedensko dvakrat se zbiramo mladinci - obvezniki predvojaške vzgoje, vzamemo puške in oblečeno uniforme, nekaj trenutkov pozneje pa smo že v zboru, pripravljeni za vežbanje.

Center predvojaške vzgoje Železarne Jesenice je v počastitev dneva JLA v lanskem letu organiziral ekipni patrolni tek na 4000 m, s streljanjem. Tekmovanja so se udeležili tudi obvezniki predvojaške vzgoje iz Kranja in jeseniške gimnazije. Tokrat je zmagala ekipa centra predvojaške vzgoje Železarne Jesenice in si priborila prehodni kip borca, ki ga je doslej hranila ekipa predvojaške vzgoje iz gimnazije Jesenice. Pred kratkim je posebna delegacija centra predvojaške vzgoje Železarne Jesenice obiskala predsednika ljudske skupščine LRS, tov. Miha Marinka in mu podarila lep kip padlega borca. Tov. Marinko je v prijateljskem in prisrčnem razgovoru dal predstavnikom našega centra vrsto napotkov, odnosno nasvetov, ki jih mladinci koristno uporabili pri svojem delu.

Poleg rednega dela pri vežbanju pa se mladinci, obvezniki predvojaške vzgoje našega centra udeležujemo tudi na raznih prireditvah in tekmovanjih. Tako smo v aprilu sodelovali pri spomladanskem krosu, ki ga je organizirala strelska družina Matije Verdnika - Tomaža iz Jesenic. Ekipa met. ind. šole, ki so jo sestavljali tov. Matjašič, Juran in Malenšek je z časom 8:07,7 zasedla 4. mesto, ekipa centra predv. vzgoje Železarne Jesenice pa se je z časom 9:32,3 uvrstila na 11. mesto.

Obvezniki predv. vzgoje sodelujemo tudi pri izvenarmadni vojaški vzgoji. V zadnjem času smo preprečili širjenje ognja ob gozdnem požaru, polagali pa smo tudi telefonski kabel na Strelišču. V doglednem času bo na Jesenicah ustanovljen odred predv. vzgoje, z namenom, da sodeluje pri morebitnih, sicer neželenih elementarnih nezgodah, z vso vsmo pa se mladinci - obvezniki iz predvojaškega centra pripravljamo za sodelovanje pri prireditvah, ki bodo na Jesenicah v okviru V. mladinskega festivala na Jesenicah.

Da je življenje v centru predv. vzgoje na Jesenicah razgibano in da smo v razmeroma kratkem času dosegli vrsto lepih in razveseljivih uspehov je zasluga vodilnega kadra, med njimi komandirja centra tov. Franca Platnarja, kakor tudi podjetja Železarne Jesenice, ki daje našemu centru potrebna sredstva za uspešno delovanje.

V centru predvojaške vzgoje se mladinci pripravljamo za delo, ki nas čaka v vrstah JLA. Obvezniki predvojaške vzgoje v centru Železarne Jesenice se tega prav dobro zavedamo, zato svoje

Obvezniki predvojaške vzgoje pri vežbanju

obveznosti ter naloge izpolnujemo dosledno, zavedajoč se, da bomo dobro pripravljeni stopili v vrste JLA, t. j. v našo armado, ki je čuvar težko

priporjene svobode narodov socialistične Jugoslavije.

Obvez. predv. vzgoje — Trojar Izidor

O delu sekcije bivših internirancev in izseljencev

Kmalu po prihodu okupatorja v našo deželo, t. j. v letu 1941, so začeli Nemci z iseljevanjem napredno mislečih rodoljubov. Leti so preživljali težke čase tako v Begunjah, kjer je bila zloglasna kaznilnica, kakor tudi v koncentracijskih taboriščih, ki jih je bilo v Nemškem rajhu kakor listja in trave. V taboriščih smrti, kakor so jih imenovali, je bilo življenje tako prikrojeno in urejeno, da za mnoge ni bilo več povratka nazaj v domovino. Kljub temu je precej zapornikov vendar dočakalo osvoboditev in povratek v svojo domovino. Spomini na težke dneve trpljenja so bili tako sveži in živi, da so se preživeli interniranci pred leti odločili organizirati sekcijo internirancev in izseljencev, ki je takoj po svoji ustanovitvi delovala pri Okrajnem odboru Zveze borcev v Radovljici, pozneje pa se je pridružila Občinskemu odboru Zveze borcev Jesenice.

V prvem letu so imeli več posvetovanj, organizirali pa so tudi obisk taborišč v Dachau in Mathausen — krajev, kjer je bilo med drugo svetovno vojno storjenih toliko grozot, ki jih bodo pomnili tudi poznejši rodovi. Z namenom, da bi delo omenjene sekcije internirancev in izseljencev tudi v bodoče dobro uspevalo, so se odločili, da tudi v letošnjem letu organizirajo obiske v kraje, ki spominjajo človeštvo na dejanja, ki ne delajo posebne časti ljudem, ki so množično ubijali ljudi brez človeške vesti. Ob tej priliki bi se izletniki poklonili tudi na grobovih umrlih tovarišev, s katerimi so preživljali dolga leta v lesenih barakah, obdanimi z žico v neznosnih ter nečloveških pogojih. Izlet, ki ga nameravajo organizirati izletniki v kraje, kjer so bila zloglasna taborišča, predvidevajo sredi poletja v letošnjem letu.

Martelak Ivan

Janeza Burnika ni več med nami

V mesecu aprilu je na Jesenicah umrl po dolgotrajni bolezni upokojenec jeseniške železarne ter aktivist družbenih in političnih organizacij tov. Janez Burnik.

Pokojni Janez Burnik je v svoji življenjski dobi poizkusil več slabega kakor dobrega. Zaradi slabih življenjskih pogojev, v katerih je takrat živel družina, je moral prijeti za delo kot pomožni delavec pri nekem večjem kmetu, tako, da je s svojim sicer zelo skromnim zaslužkom, vendarle po svojih močeh pomagal očetu in materi pri izredno težavnem preživljanju družine.

Kmalu po prvi svetovni vojni je dobil zaposlitev v stavbinskem podjetju, hkrati pa se je včlanil tudi v napredno delavsko organizacijo, saj je zelo zgodaj občutil krivico, ki so jo prizadejali kapitalistični podjetniki zaposlenemu delavstvu. Domovina v tistih časih ni imela kruha za vse, saj se lastniki kapitalističnih podjetij zelo skopo in tanko rezali kruh. Zaradi tega se je tov. Burnik v letu 1924 odpravil v inozemstvo z namenom, da si poišče delo in zaslužek. V Franciji je delal v rudniku železne rude, dalje v tovarni vagonov in nato v železarski industriji v Michevillu. Po več kakor desetletnem delu se je vrnil v letu 1935 na-

zaj v domovino, na Jesenice, dobil je zaposlitev v stavbenem podjetju „Slograd“, kmalu nato pa se je pridružil delavcem, ki so prav v tistih letih začeli topiti železno rudo v novozgrajenem plavžu. Plavžar Janez Burnik je spadal v vrsto tistih delavcev, ki niso pozabili na svojo delavsko organizacijo in se je kot organiziran delavec skupno s svojimi sodelavci boril za delavske pravice vse do začetka druge svetovne vojne.

V letu 1941 se je tov. Burnik pridružil aktivistom OF, zaradi požrtvovalnosti in prizadevnosti pri ilegalnem delu pa so ga Nemci aretirali, delj časa pa je bil zaprt na Jeseniški gestapi, kjer so ga martretirali, nato pa odpeljali v Begunjsko kaznilnico. Tu so ga zaradi sodelovanja v narodno-osvobodilnem pokretu obsodili na dveletno ječo, po prihodu iz Begunjskih zaporov pa je tov. Burnik nadaljeval s svojim ilegalnim delom ter tako prispeval svoj delež k osvoboditvi naše domovine.

Po osvoboditvi se je zopet pridružil plavžarjem, ki so s še večjo vnemo in podvojenimi močmi topili železno rudo, hkrati pa se je pridružil tudi številnim agilnim tovarišem, ki so se udeleževali v družbenih in političnih organizacijah. Bil je eden izmed najboljših sindikalnih in partijskih funkcionarjev na Jesenicah. Med prebivalstvom železarskih Jesenic je bil priljubljen, pogreba pa se je udeležilo veliko število njegovih bivših sodelavcev iz obrata Plavž, ob odprtem grobu pa sta se od pokojnika poslovila ing. Pohar v imenu delovnega kolektiva obrata Plavž, ter tov. Markelj, moški pevski zbor Jeseniške Svobode, pa je zapel nekaj žalostink. Družbene in politične organizacije so s pokojnim tovarišem Burnikom izgubile požrtvovalnega člana in sodelavca, zaradi njegove dejavnosti pa ga bodo Jeseničani ohranili v trajnem in nepozabnem spominu.

Slava njegovemu spominu!

Vzgoja mlade generacije naj bo naša skupna skrb

(Ob V. mladinskem festivalu)

Mladina jeseniške občine s svojim V. festivalom proslavlja 64. rojstni dan tovariša Tita. Ta velika mladinska manifestacija je delovni dogovor, je dokaz enotnosti, predanosti in zvestobe našemu ljudstvu, Zvezi komunistov in tovarišu Titu.

Letošnji festival ima neko posebno obeležje, saj bo neposredno po obravnavi mladinske problematike v najvišjih zveznih in republiških političnih forumih. Mirno lahko ugotovimo, prav v pripravi na festival, da je družbeno zanimanje in pomoč mladini boljša in večja, kakor v prejšnjih letih, čeprav še ni vprašanje mladine postalo povsem družben problem. Vsekakor pa je postal osrednji problem, in tudi ocene, ki so bile zelo različne, pa tudi negativne, so bolj enotne in objektivne, kar nam omogoča, da se pravilno lotimo mladinskih problemov. Od deklarativnega ugotavljanja in oce-

njevanja prehajamo k konkretnemu delu. Vsekakor se rezultati takega gledanja in odnosov do mladine morajo občutno poznati na festivalskih prireditvah in pri delu z mladino v bodoče.

Formiranje mladega državljana mora postati skrb vseh subjektivnih činiteljev, vse družbe. Ne bomo zmagali, če se bomo orientirali samo na boj proti negativnim pojavom, če istočasno ne bomo imeli na umu boja za nove, pozitivne odnose. Z znanstveno vzgojo, z vzgojo socialistične morale bomo mnoge probleme, ki še obstajajo, uspešno premagovali. Mislim, da se v ospredje te vzgoje postavlja vzgoja socialističnega odnosa do dela, do družbene imovine, pa ne samo parolarsko, temveč je treba reči zakaj, kakšne koristi imamo od tega in komu koristimo. Prav nič manj važna je vzgoja zavestne discipline in reda, brez katerega je vsako

delo nemogoče. Patriotizem — ljubezen do domovine, kolektivizem, socialistični humanizem, spoštovanje vsakega človeka, njegovega dostojanstva, ljubezen, skrb za človeka in trdna, nezlomljiva volja so osnovne značilnosti socialistične morale, ki morajo postati last vse naše maldine.

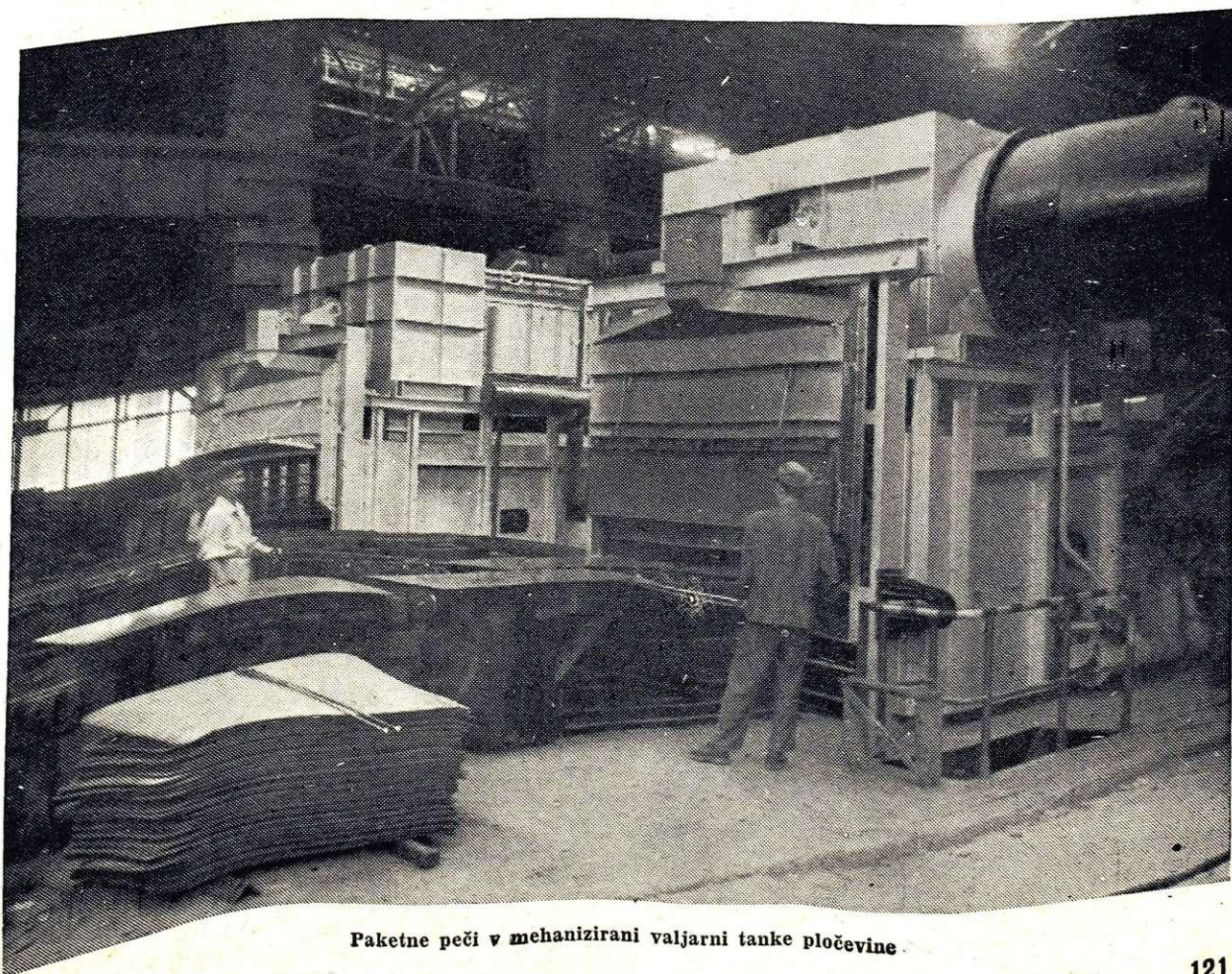
Naše ocene in delo z mladino so mnogokrat preveč splošne, deklarativne. Računati moramo, da imamo v proizvodnji, v naših šolah in ustanovah veliko mladih ljudi, ki se pozitivno obnašajo do socializma. Vprašanje se postavlja: kako naši mladi delavski generaciji dati politično - enokomsko, družbeno znanje? Kako šolski in ostali mladini vzgojiti in pokazati našo družbeno perspektivo, ji dati čim več znanja, da bo čim bolj razgledana, da bo razumela čas in naloge, ki stoje pred njo. Mnogokrat smo se zadovoljevali, da smo jih informirali o raznih političnih in drugih dogodkih pri nas doma in po svetu, za ostale stvari pa ali nismo bili dovolj razgledani, ali pa so bila mnenja, da je mladina še nezrela in neizkušena za obravnavo konkretnih gospodarskih, strokovnih in drugih problemov. Ali je to prav? Seveda ne. Naši vzgojni posegi morajo stremeti za tem, da vzgojimo svobodnega človeka, ki bo spoznal nujnost prirode in družbene zakonitosti, kar mu omogoča, jih obvla-

dati, jih podrediti, da bo znal spreminjati svet. To pa je tudi najuspešnejši boj proti vsem negativnim pojavom, ki živijo med mlado generacijo in med ljudmi sploh. Seveda, s tem moramo spremeniti tudi odnose, ne tretirati mladega človeka kot učenca v klopi, ki mora samo poslušati, se učiti in ubogati, temveč ga moramo aktivno vključevati v naš družbeni mehanizem, mu več zaupati in ga ceniti kot element, ki je v vsej zgodovini stal v prvih vrstah, kjer se je spreminjal način dela in življenja, v prvih vrstah ljudi, ki so spreminjali svet in njegovo zgodovino. Veliki delavski pisatelj Ivan Cankar pravi takole:

„Vi, ki imate v srcu mladost in v pesti moč, vi glejte! Ob vaših plečih bo slonelo življenje!“

Mladinski festival je praktično pregled dela z mladino, pregled socialističnih sil, ki so zgrnjene kot najnaprednejši element mladih okoli Ljudske mladine Slovenije, je pregled naše društvene in ostale dejavnosti. Ob tem velikem dogodku naše mladine naj se misli in razprave vseh subjektivnih činiteljev, vseh poštenih in dobromislečih ljudi usmerijo v konstruktivno delo in pomoč pri reševanju vzgojnih in drugih problemov med našo mladino.

Varl Jože

Paketne peči v mehanizirani valjarni tanke pločevine

Ne posnemajmo jih!

Izgovori, ki niso opravičljivi —

Nemalo je primerov, da posamezniki ali pa tudi skupine ljudi ne ločijo osebnih lastnin na eni strani, od družbene lastnine na drugi strani. Vrsti ljudi, ki dokaj radi odnašajo na prikrit način material vseh vrst iz podjetja, se je tokrat pridružil tudi tov. Murnik Srečko, delavec iz elektro-delavnice. V razmeroma kratkem času je na prikrit način odnesel iz tovarne celo vrsto najrazličnejših predmetov, od lokov za žage preko krogličnih ležajev do pocinkane in cekas žice. Nedvomno bi tovariš Murnik s svojim prikritim delom nadaljeval, če ga pri tem ne bi zalotili organi Nadzorne službe v našem podjetju.

Tov. Murnik je v svojo obrambo navajal celo vrsto izgovorov, ki pa jih disciplinsko sodišče pri našem podjetju zaradi neutemeljenosti ni moglo upoštevati, pač pa ga je kaznovalo z odpustom iz službenega razmerja.

Preprečen poizkus tatvine

Tov. B. J. delovodja v adjustaži tanke pločevine na Javorniku je v mesecu januarju poizkušal odnesti manjšo količino okroglega železa na prikrit način iz tovarne. To mu seveda ni uspelo zaradi vestnosti službujočega vratarja v valjarni. Disciplinsko sodišče pri podjetju je tov. B. J. iz Javornika opozorilo, da tudi delovodjem ni dovolje-

no vse, kar bi jim bilo morda dobrodošlo, ter ga kaznovalo z denarno kaznijo z odtegljajem 6% od plače za dobo 6 mesecev.

Zaščitna sredstva naj se rabijo le za določene namene —

V zadnjem času so nekateri člani našega delovnega kolektiva postali kar preveč podjetni in so novotarstvo razumeli v popolnoma napačnem smislu. Iz prakse je razvidno, da so zaščitna sredstva namenjena predvsem zato, da varujejo in ščitijo naše delavce pred morebitnim poškodovanjem posameznih delov telesa. To v veliki meri velja za ročno usnje. Nekateri naši delavci so ročna zaščitna usnja uporabili za izdelavo torbic za nošenje malice v službo in iz službe.

Za eno torbico je bilo potrebnih kar 5 ročnih usenj. Ob tej priliki naj pripomnimo, da bodo odgovorni tovariši za razdeljevanje zaščitnih sredstev v obratih morali biti odslej bolj previdni in preprečiti sleherni neupravičeno prejemanje ročnih usenj, ki bi jih gotovi ljudje uporabljali v druge namene. Delavci, ki so se izkazali pri izdelovanju oprtnih torbic, so bili od strani nadzorne službe v našem podjetju poučeni, da obstoja normativ zaščitnih sredstev, ki je sicer skopo odmerjen in da zaščitna sredstva v bodoče ne kaže razmetavati, pač pa jih je uporabljati le pri delu na delovnih mestih.

KULTURA IN PROSVETA

Sleherno prosvetno društvo naj ustanovi izobraževalni odsek

V nedeljo, dne 29. aprila je na Jesenicah zasedala I. letna skupščina Sveta „Svobod“ in prosvetnih društev občine Jesenice. Skupščine so se poleg izvoljenih delegatov udeležili tudi gostje, poročilo o enoletnem delovanju Občinskega sveta „Svobod“ in prosvetnih društev pa je podal dosedanji predsednik tega sveta tov. Franc Zvan. Govornik je obširno govoril o izobraževalnem delu v naših prosvetnih društvih. Kljub temu, da so naša prosvetna društva opravila precej dela na tem področju, bo treba vendar vložiti še dosti naporov in truda, da bo izvenšolsko izobraževanje doseglo svoj namen. Doslej smo v ta namen uporabljali nekatere že znane oblike izobraževanja, našim ljudem pa smo posredovali sicer majhno mero znanja v obliki občasnih predavanj, z raznimi krožki in seminarji, kakor tudi, z večernimi tečaji in šolami. Praksa kaže, da so bile te oblike dokaj pomanjkljive, zato bo treba iskati novih. Zadostuje naj dejstvo, da 68 predavanj, kolikor jih je

bilo organiziranih v lanskem letu, ne more zadovoljiti, saj bi na ta način odpadlo na vsako društvo le 7 predavanj (strokovna predavanja niso upoštevana). Prav tako se ne moremo pohvaliti z obiskom predavanj, če upoštevamo, da šteje jeseniška občina 23.000 občanov, predavanja, ki so jih organizirala naša društva, pa je obiskalo le nekaj več kakor 9000 poslušalcev. To stanje bo treba vsekakor popraviti in sicer na ta način, da bomo v prihodnjem letu organizirali še več predavanj in tečajev vseh vrst, vsako društvo pa naj bi imelo tudi svoj izobraževalni odsek. Poglavitna naloga članov tega odseka bo, da bodo skrbeli za vsestransko in pravilno organizacijo predavanj ter tečajev. Delo v izobraževalnih odsekih ne bo lahko, zato bodo morala društvena vodstva izvoliti v te odseke najboljše tovariše, ki bodo res pošteno in intenzivno opravljali svojo nalogo, s tem pa bodo poskrbeli, da bo njihov izobraževalni odsek postal pravo žarišče vse-

Na Jesenicah je zasedala
letna skupščina
Sveta »Svoboda«
in prosvetnih društev
občine Jesenice

ga izobraževalnega in kulturnega dela. Nalog izobraževalnih odsekov, ki bodo odslej delovali pri naših „Svobodah“ in ostalih prosvetnih društvih neušvih ne bo zmanjkalo, najvažnejše pa so naslednje:

Širjenje obzorja najširšemu sloju delovnih ljudi, dalje poglobljanje družbeno političnega znanja in osvajanje politične ekonomije ter poglobljanje v kulturne in umetnostne probleme, tako da bi sleherni občan znal ceniti dobro knjigo in lepo sliko ter da bi se uvrstil med stalne obiskovalce gledaliških in glasbenih prireditev odnosno predstav.

Konferenca je med drugim sklenila, da bi na področju jeseniške občine vsako leto podeljevali takojimenovalne „Čufarjeve“ nagrade ljudem, ki s svojim neumornim delom doprinašajo svoj delež na vseh področjih kulturno prosvetne dejavnosti, sprejet pa je bil tudi predlog; naj prosvetna dru-

štva v jeseniški občini sestavijo društvene koledarje proslav in prireditev, tako da bo praznovanje naših državnih, krajevnih in društvenih praznikov pravočasno in vsestransko dobro pripravljena. Konferenca je prav tako izvolila odbor Prešernove družbe za občino Jesenice ter sprejela, odnosno osvojila predlog pravilnika, odnosno statuta. V razpravi je sodelovalo več delegatov in gostov, vsi pa so poudarjali potrebo po intenzivnem ter organiziranem delu na področju izobraževanja, govorili pa so tudi o težavah, ki se jih v naših prosvetnih društvih ne manjka, vendar jih požrtvovalni člani naših „Svobod“ in prosvetnih društev premagujejo z dobro mero volje ter požrtvovalnostjo in zavestjo, da napori, ki jih vlagamo pri našem kulturno prosvetnem ter izobraževalnem delu ne bodo zaman temveč bodo v bližnji bodočnosti tudi bogato nagrajeni.

V Žirovnici so ustanovili DPD „Svoboda“ - Fr. Prešeren

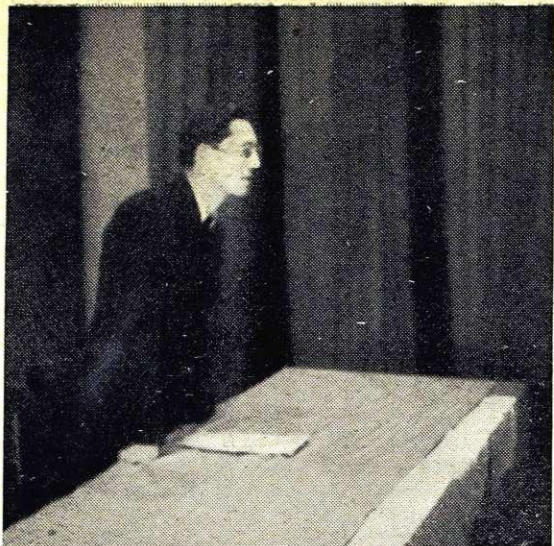
V soboto, dne 7. 4. 1956 je bil v dvorani prosvetnega doma na Breznici pri Žirovnici ustanovni občni zbor DPD Svobode „France Prešeren“, ki bo v svojem sestavu združevala obe dosedanji prosvetni društvi: KUD „France Prešeren“, Breznica in DPD „Svoboda“ v Žirovnici.

Občnemu zboru je prisostvovalo lepo število dosedanjih članov navedenih društev, kakor tudi predsednik Sveta Svobode in prosvetnih društev okraja Kranj, tov. Bavdek in Lojze Gostiša, dalje član Zveze Svobod in prosvetnih društev Janko Burnik, kakor tudi zastopniki sosednjih delavskih prosvetnih društev iz Blejske dobrove, Jesenic in Ja-

vornika ter drugi gostje, med njimi zastopnik ObLO tov. Treven in predsednik Sveta Svobode občine Jesenice tov. Žvan.

Iz poročil, ki sta jih podala predsednika obeh društev o delovanju društev, je bilo razvidno, da je bilo tudi v Žirovnici in na Breznici kulturno-prosvetno življenje dokaj razgibano, vendar je v zadnjem času nastala potreba in želja po združitvi, kajti slovenski pregovor pravi: V slogi je naša moč.

V Žirovnici so imeli „Svoboda“ že pred drugo svetovno vojno, ki je kakor v ostalih krajih delovala pod izredno težkimi pogoji, na Breznici pa so ustanovili KUD „Fran-

Otvoritev občnega zbora DPD »Svoboda« v Žirovnici

ce Prešeren“ v letu 1948, ki se je prva leta dokaj uspešno razvijal. V omenjenem društvu je delovala igralska družina, ki je bila med najboljšimi igralskimi skupinami v našem gorenjskem kotu, organizirali so tudi

nekaj predavanj, uspešno pa je bilo delo knjižnice, ki šteje danes 3040 knjig, obiskuje pa jo približno 450 bralcev.

V letu 1953 so se odločili v Žirovnici, da ustanovijo DPD »Svoboda“. V sestavu tega društva je prav tako delovala dramska družina, dalje godba na pihala in šahovski odsek, ustanovili pa so tudi pevski zbor, ki pa je obstojal le kratko dobo. Upravni odbor istoimenskega društva je v okviru danih možnosti skrbel za enakomeren razvoj svojih odsekov, vendar so imeli težave s prostori, ker so bili najemniki v dvorani fizikturnega doma, ki je hkrati tudi kinodvorana. Razumljivo je, da pričo takšnih pogojev ni bilo mogočed obro krmariti, zato je bilo tudi največ težav pri delu dramske družine, ki je ostala brez odra in tako ni mogla v polni meri izpolnjevati svojih nalog ter uprizarjati odrskih del, ki pa jih prebivalci Žirovnice in Breznice zelo cenijo in tudi zadovoljivo obiskujejo odrske predstave.

Razprava je bila precej živahna, največ so govorili o problemu plesne šole, ki jo je organiziral KUD »France Prešeren“ na Breznici, govora pa je bilo tudi o načrtih za bodoče delo v novem društvu, ki nosi ime po našem velikem pesniku Francetu Prešernu, ki je bil rojen v Vrbi pri Žirovnici.

Šesta premiera v Mestnem gledališču na Jesenicah

Prizor iz Dobričaninove komedije »Skupno stanovanje« v Mestnem gledališču na Jesenicah

Fizkultura in šport

Tudi pionirji iz Javornika so dobri strelci

Pred dobrim mesecem je imela pionirska skupina SD „Triglav“ na Javorniku in Kor. Beli svoj drugi letni občni zbor. Poročilo je podal predsednik pionirskega odbora Skrinar Viki. V njem je nanizal vrsto uspehov, ki so jih pionirji dosegli na polju strelskega športa. Posebno je poudaril uspehe streljanja na raznih tekmovanjih, saj zaenkrat nimajo na območju kranjskega okraja resnega nasprotnika. Njihova skupina šteje 67 članov pionirjev in pionirk in je verjetno edinstvena v naši republiki.

Prijetno je opazovalcu pri srcu, ko poslušajo, kako najmlajši podajajo z vso resnostjo in ponosom svoja poročila. Kdor pozna življenje strelske družine na Javorniku, si gotovo misli, s kakšno energijo razpolaga navedeni odbor z ostalimi člani. Težave, s katerimi se družina bori, niso malenkostne. Dela na strelišču, postavitve strelne lope, ureditev jarka, so nekako oddvojile odbor od vzgoje najmlajših strelcev. Vendar začetek je tu! V bodočem letu bodo tudi člani

odbora z ostalimi člani družine posvečali pionirjem več pozornosti, jim z aktivnim delom pomagali in jih tako pripravljali na naloge, ki jih še čakajo.

V pionirski odbor so izvolili predsednika Bobna Matevža, Črv Berto in Kelih Ireno, pravtako so izbrali za svojega tehničnega sekretarja Otrina Janeza in za gospodarja Zajca Ludvika.

Po volitvah je predsednik strelske družine najboljšim strelcem razdelil lepa darila, obenem jih je še bolj spodbudil za nadaljnje delo.

Po občnem zboru jim je odbor strelske družine priredil čajanko, ki je potekala v prijetnem kramljanju. Tako smatramo, da je strelska družina na Javorniku in Kor. Beli na pravi poti. Metode, ki jih je prevzel odbor strelske družine za vzgojo mladih strelcev in obenem dobrih vaditeljev, dokazujejo, da bo njihova družina tudi v bodoče znala premagovati vse zapreke in težave.

S. M.

Vesti o naših sodelavcih

PREKLICI

Preklicuje se veljavnost izgubljenih izkaznic za vstop v Železarno na sledeča imena: Endliher Jože, energijski oddelek, Robič Angela, elektroodni oddelek, Božovič Dragoje, martinarna, Radovič Pero, Javornik III, Despotovič Obrad, Javornik I.

POPRAVEK

V drugi številki našega lista se je na strani 36 vrinila tiskovna pomota pri naslovu „Vidic Jože - 90 letnik“. Naslov tega članka bi se moral pravilno glasiti „Vister Jože - 90 letnik“.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi moža in očeta

GRILCA FRANCA

se iskreno zahvaljujem za izkazano pomoč, njegovim sodelavcem obrata Javornik III, govornikom za poslovilne besede, kakor tudi godbi in pevcem ter darovalcem vencev. Prav tako se zahvaljujem vsem, ki so ga spremili v njegov prerani grob.

Zena Mici in sin Franci

ZAHVALA

Ob težki izgubi nepozabnega moža in očeta

JANEZA BURNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali v težkih dneh ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Brandstetterju, dr. Hafnerju in dr. Marčiču za požrtvovalno zdravljenje in lajšanje bolečin. Iskrena hvala tudi pevskeму zboru in godbi na pihala „Svobode“ Jesenice, darovalcem številnih vencev, obratovodstvu, sindikalni in partijski organizaciji obrata plavž, govornikom, zastopnikom terenskih organizacij in končno številnemu občinstvu, ki ga je spremlilo na zadnji poti.

Zalujoča žena Fani, sinova Jan-ko in Jože, hčerka Žana, snaha Ljuba, zet Edo in ostalo sorodstvo.